

Analysis of the effect of distributive justice and procedural justice on creative village recruiting platforms

Ahmad Hajarian^{1✉}

1. PhD in Geography and Rural Planning, University of Isfahan, Isfahan, Iran. E-mail: a.hajarian@ltr.ui.ac.ir

---

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received 2 January 2023

Received in revised form 9 April 2023

Accepted 14 May 2023

Published online 21 July 2024

Keywords:

Challenges, Management, Rangelands, Rural Areas, Kermanshah Province.

ABSTRACT

The lack of inequality and justice at all levels has had an impact on the formation of the creative village as a new approach in using the existing capabilities and capacities of the village to revive it. The current research has been carried out in order to analyze the effects of distributive justice and procedural justice on the infrastructures of the formation of the creative village in the settlements of Jiroft city. The research method in the present research is descriptive-analytical and its type is basic in terms of purpose and documentary and field methods are used to collect information. The statistical population of this research consists of all the rural areas of Jiroft city. According to the statistics provided by Iran Statistics Center in 2015, Jiroft city has a population of 308858 people and 92937 households. Of these, 153153 people with 46543 households live in urban areas and 155698 people with 46392 households live in rural areas of the city. Also, in this research, cluster sampling method (multi-stage) was used. For this purpose, in the first stage, among the 4 districts of Jiroft city, among the 14 villages of this city according to the census of 2015, 11 villages were selected as a cluster sample, and then a number of villages were randomly selected from each cluster, and in total, the desired samples were from The level of 11 villages was collected. According to the 2015 census, this city has 30 illages with more than 1000 inhabitants (Jabalbarz 2 villages, Markazi 21 villages, Ismaili 7 villages). In the following, to investigate the effect of distributive justice and procedural justice on the “infrastructure of the creative village”, while confirming the positive and significant correlation of these two variables with Pearson's correlation test, the results of structural equation modeling with the Partial Least Squares (PLS) approach show that. The dimension of distributive justice, taking into account the direct and indirect effects, has had a greater impact on the infrastructure of the creative village in the sample settlements with a coefficient of 0.755. In general, according to the coefficient of determination (R²) for the variable of creative village infrastructure (0.969), it was determined that the influence of distributive justice and procedural justice on the infrastructure of creative village is strong.

Cite this article: Hajarian, A. (2024). Analysis of the effect of distributive justice and procedural justice on creative village recruiting platforms *Journal of Geography and Planning*, 28 (88), 133-151. <http://doi.org/10.22034/GP.2023.54632.3074>

© The Author(s).

Publisher: University of Tabriz.

DOI: <http://doi.org/10.22034/GP.2023.54632.3074>

Extended Abstract

Introduction

In today's world, resource constraints, population growth, growing human needs and desires, and fierce competition in the global economic arena have forced countries, especially developing countries, to consider strategic planning for rangeland management in order to survive and develop economically. On the other hand, the issues related to sustainable development, over time, have become a key issue in development strategies at the national level and economic institutions and have been discussed from various angles and as a strategic model can re-engineer rangeland management. Management systems make it necessary to achieve a bright future through economic growth, while preserving the environment. In the current situation, we see that in many pastures of the country, for various reasons, pastures are being destroyed, part of which is due to weather conditions and lack of rainfall, and the other part is beyond management. In this regard, the study and analysis of rangeland management can contribute to the process of sustainable development of rural settlements. This study seeks to answer the question, what are the challenges and barriers of rangeland management in rural areas of the study area?

Materials and methods

The present study, according to the nature of the subject and the intended purpose, is applied-analytical and conducted in a survey method, and the information required for the research has been obtained using a variety of field and library methods.

The statistical population of the study consists of 29 experts and specialists of the Association of Rangeon Farmers and professors of resource management, watershed management and geography with a focus on rural planning. Also, 44 questions used in each index in the form of Likert scale were asked very low with a score of 1, low with a score of 2, medium with a score of 3, high with a score of 4 and very high with a score of 5 (maximum score). The face and content validity of the questionnaire was confirmed by the corrective opinion of university professors and experts of the University of Isfahan and after making the necessary corrections in several stages. In the present study, Cronbach's alpha method was used to assess the validity of the measurement tool. The reliability and validity coefficients of the variables using Cronbach's alpha are 0.874.

Results

Findings showed that the challenges of rangeland management in rural settlements are very wide. The findings of the factor analysis test showed that the first factor, called "planning", is the result of the thinking of individuals and the participation of that community. Therefore, it is necessary to look at them in accordance with the environmental conditions and the potentials and capabilities of the region. Therefore, this factor is one of the important challenges for rangeland managers that requires careful attention and strategic and practical thinking. The second factor, called "regulatory challenges", shows that rangeland monitoring and exploitation can provide the basis for reducing pollution and environmental degradation and proper use of rangelands.

The third factor, called "weakness of laws and regulations", has been approved as one of the main structures in rangeland management of rural settlements. In fact, this structure is considered as one of the most important and challenging factors in rangeland management. Therefore, this factor showed that the issues of laws and regulations can play an important role in improving rangeland management and therefore it is necessary to pay basic attention to it at the national, regional and local (rural) level.

The fourth factor, which is called "political and social problems", showed that this factor is directly related to the first factor, ie planning, that is, if the planning itself is principled, its framework is defined and emphasized by all. We are witnessing the least political and social challenges of rangeland management.

The fifth factor, called "functional challenge", showed that all the factors mentioned, have a very good relationship with this factor, in other words, if the above factors are good and useful, their results and output can be at the level Observed performance, but unfortunately in the country and even the province under study has not received good attention to this challenge and has caused it to fail at the operational level.

The sixth factor, which is "economic" issues, the solution of these problems can not be created except in the shadow of revision of value and moral judgments, in which the value principles of the Islamic economic system can provide a good platform to prevent environmental damage. Brought.

The seventh factor is called "Challenges of employers and project implementers". Based on the findings, they concluded that the development and implementation of such plans is the result of studies by various experts, while the designers and implementers of the plans act on the basis of available information and superficial observations. This has unfortunate consequences for pastures. Therefore, it can be concluded that the implementation of development projects aimed at reducing poverty, improving the employment situation and providing the food needed by the country, although on the other hand has brought benefits to the country, but

most of them have adverse effects on The environment, ecosystems, human communities and the surrounding environment, have caused irreparable damage to pastures in many parts of the country.

The eighth factor, called "managerial and employee competence," indicates that many efficient managers do not have the necessary competencies to do the job, but are placed on the managers' list because of political and relationship issues. Therefore, poor management will not have the necessary power and competence for rangelands.

The ninth factor, called "individual skills registration", argues that managers are reluctant to update their information with regard to new technology and try to exploit pastures in the same old ways. Put your agenda.

The tenth factor, referred to as "man-made problems", showed that this factor will provide the ground for rangeland vulnerability due to personal needs and land use change by farmers and owners, so it is necessary to exclude principled and unscientific methods of agriculture in the process of exploiting environmental resources.

Conclusion

Many years of experience show that the most important reasons for rangeland degradation are factors such as the policies of centralization and governmentalization of natural resource management and lack of attention to the role of non-governmental organizations (as a public participatory institution). Therefore, this research focused on analyzing the challenges of rangeland management in rural settlements of Kermanshah province to be responsive to the purpose and question of the research. In this study, 29 managers who worked in this field were asked to respond to the challenges and problems of rangeland management in rural areas.

The results of factor analysis with KMO value (.614) and Bartlett value (1193/433) showed that 44 indicators were identified in 10 factors, explaining a total of 56.96% of the total variance and the highest value with variance. 6.77 and the specific value of 2.98 is related to the factor of planning weakness and the lowest with a variance of 5.59 and the specific value of 2.01 is related to the factor of man-made problems.

References

- Akca, H., Sayili, M., & Esengun, K. (2007). Challenge of rural people to reduce digital divide in the globalized world: Theory and practice. *Government Information Quarterly*, 24(2), 404-413.
- Alexandru, A., Ianculescu, M., Parvan, M., & Jitaru, E. (2007). ICT and its impact upon the globalization and accessibility of the education in the health domain. In *Paper International Conference on Education and Educational Technology* (Vol. 287, p. 291).
- Amaro, S., & Duarte, P. (2016, May). Modelling formative second order constructs in PLS. In *European Conference on Research Methodology for Business and Management Studies* (pp. 19-27). Academic Conferences International Limited.
- Ambrose, M. L. (2002). Contemporary justice research: A new look at familiar questions. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 89, 803-812
- Baeker, G. (2008). Building a creative rural economy. *Municipal World* (2008, September), 9-11.
- Batjargal, B. (2007). "Internet entrepreneurship: social capital, human capital, and performance of internet ventures in China", *Research Policy*, Vol. 36, pp: 605–607.
- Bell, D., & Jayne, M. (2010). The creative countryside: Policy and practice in the UK rural cultural economy. *Journal of rural studies*, 26(3), 209-218.
- Bilton, C. (2006). *Management and creativity: From creative industries to creative management*. Wiley-Blackwell.
- Brüntrup, M. and Messner, D. (2007). *Global Trends and the Future of Rural Areas*. *Agriculture & Rural Development*, 1, 2007.
- Can, D., & Ngo, V. (2017). Building "Creative Tourism" In Duong Lam Ancient Village. *International Journal of Management and Applied Science*, 3, 79-83.
- Chen, H. (2006). Digital government: technologies and practices. *Decision Support Systems*, 7(34): 224-226.
- Çilan, Ç. A., Bolat, B. A., & Coşkun, E. (2009). Analyzing digital divide within and between member and candidate countries of European Union. *Government Information Quarterly*, 26(1), 98-105.
- Citarella, G., & Maglio, M. (2014). A Systems Approach to Local Territory as a Driver for Creative Tourism Development on the Amalfi Coast. *Almatourism-Journal of Tourism, Culture and Territorial Development*, 5(1), 57-80.
- Dalalah, D., Hayajneh, M., & Batieha, F. (2011). A fuzzy multi-criteria decision-making model for supplier selection. *Expert systems with applications*, 38(7), 8384-8391.
- Dissart, J. C., & Marcouiller, D. W. (2012). Rural tourism production and the experience-scape. *Tourism Analysis*, 17(6), 691-704.
- Doncean, M. (2013). The creative-inventive use of colors in rural tourism marketing strategy. *Journal of Seria Agronomie*, 56 (2), 213-216.

- Dos Santos-Duisenberg, E., & Laurencin, E. (2006). Capturing the creative economy in developing countries. UNCTAD, Ginebra (<http://www.oecd.org/dataoecd/53/33/37795228.ppt#257>, 1).
- Einali, J., Mohammadi Yeganeh, B., & Ghasemlou, H. (2019). The Role of Creative Tourism in Sustainable Development of Rural Areas (Case Study: Historic-Cultural Villages in North-West of Iran). *Journal of Research and Rural Planning*, 8(2), 19-39.
- European Union. (2011). The future of rural development policy. Retrieved from http://ec.europa.eu/agriculture/policy-perspectives/policy-briefs/index_en.htm
- Falch, M., & Anyimadu, A. (2003). Tele-centres as a way of achieving universal access—the case of Ghana. *Telecommunications Policy*, 27(1-2), 21-39.
- Flew, T. (2005). Creative economy. In *Creative industries* (pp. 344-360). Blackwell Publishing.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (4th Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Hartley, J. (2005). *Creative industries*. Blackwell Publishing.
- Hollifield, C. A., & Donnermeyer, J. F. (2008). Creating demand: influencing information technology diffusion in rural communities. *Government Information Quarterly*, 20(2), 135-150.
- Hulland, J. (1999). Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: A review of four recent studies. *Strategic Management Journal*, 20(2), 195-204.
- Jarábková, J., & Hamada, M. (2012). Creativity and rural tourism. *Creative and Knowledge Society*, 2(2), 5-15.
- Kamarudin, K. H., Untari, R. and Ngah, I. (2018). Development of Creative Village and Rural Entrepreneurship in Malaysia and Indonesia: An Exploratory Study. *Rural Research & Planning Group International Conference 2018*, At Denpasar, Bali.
- Khaleefa, O. H., Erdos, G., & Ashria, I. H. (1996). Creativity, culture and education. *High Ability Studies*, 7(2), 157-167.
- Kuhmonen, T., & Kuhmonen, I. (2015). Rural futures in developed economies: The case of Finland. *Technological Forecasting and Social Change*, 101, 366-374.
- Lallement, D. M., Terrado, E. N., & Zhang, Y. (2006). Empowering information and communication technologies in isolated areas: learning from the solar-net villages program in Honduras. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 10(1), 46-53.
- Landry, C., & Bianchini, F. (1995). *The creative city Demos*. Comedia, London.
- Lee, A., & Wall, G. (2012). *Food clusters: Towards a creative rural economy*. Martin Prosperity Institute, Rotman School of Management, University of Toronto.
- Mcgranahan, D. A., Wojan, T.R., (2007). Recasting the Creative Class to Examine Growth Processes in Rural and Urban Counties. *Reg. Stud.* 41 (2):197- 216.
- Mcgranahan, D.A., Wojan, T.R., Lambert, D.M. (2011). the Rural Growth Trifecta: Outdoor Amenities, Creative Class and Entrepreneurial Context. *J. Econ. Geogr.* 1: 529- 557.
- McHenry, J. A. (2011). Rural empowerment through the arts: The role of the arts in civic and social participation in the Mid-West region of Western Australia. *Journal of Rural Studies*, 27(3), 245-253.
- Mitchell, C. J., & De Waal, S. B. (2009). Revisiting the model of creative destruction: St. Jacobs, Ontario, a decade later. *Journal of Rural Studies*, 25(1), 156-167.
- Mitchell, C. J. (2013). Creative destruction or creative enhancement? Understanding the transformation of rural spaces. *Journal of rural studies*, 32, 375-387.
- Nabatchi, T., Bingham, L. B., & Good, D. H. (2007). Organizational justice and workplace mediation: A six-factor model. *International Journal of Conflict Management*, 18 (2), 148-174
- Pamučar, D., & Ćirović, G. (2015). The selection of transport and handling resources in logistics centers using Multi-Attributive Border Approximation Area Comparison (MABAC). *Expert systems with applications*, 42(6), 3016-3028.
- Rao, T. R. (2004). *ICT and e-Governance for Rural Development*. Center for Electronic Governance, Indian Institute of Management, Ahmedabad, 28, 312-315.
- Robinson, K. (2001). *All our futures: Creativity, culture and education*. Sudbury: DfEE.
- Sasaki, M. (2008). Developing creative cities through networking. *Policy Science*, 15(3), 77-88.
- Shakeel, H. (2000). *Barriers to Telecenter Implementations in Sub-Saharan Africa*. Submitted as the term paper to Professor Deborah Hurley, Technology and Policy Program, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts, May.
- Stolarick, K. M., Denstedt, M., Donald, B., & Spencer, G. M. (2011). Creativity, tourism and economic development in a rural context: The case of Prince Edward County. *Journal of Rural and Community Development*, 5(1), 1-21.

- Suzuki, A., & Chamala, SH. (1998). Role of Telecenters in Rural Development in Australia: Agriculture Information Technology in Asia and Oceania., The Asian Federation for Information Technology in Agriculture, Queensland, Australia, Available online in <http://www.hsai.or.jp/afita/afitaconf/1988/p08.pdf>
- Vinzi, V. E., Trinchera, L., & Amato, S. (2010). PLS path modeling: from foundations to recent developments and open issues for model assessment and improvement. In *Handbook of partial least squares* (pp. 47-82). Springer, Berlin, Heidelberg.

تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای بر پلتفرم‌های شکل‌گیری روستای خلاق

احمد حجاریان^۱

۱. دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. رایانامه: a.hajarian@ltr.ui.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۱/۲۰</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۲۴</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۴/۳۱</p> <p>کلیدواژه‌ها: عدالت روبه‌ای، عدالت توزیعی، سکونتگاه‌های روستایی، زیرساخت روستای خلاق، شهرستان جیرفت.</p>	<p>عدم نابرابری و برخورداری از عدالت در تمامی سطوح بر شکل‌گیری روستای خلاق به‌عنوان رویکردی نو در استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود روستا جهت احیای آن، تأثیرگذار بوده است. پژوهش حاضر، به‌منظور تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای بر زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق سکونتگاه‌های شهرستان جیرفت به انجام رسیده است. روش تحقیق در پژوهش حاضر توصیفی - تحلیلی و نوع آن از نظر هدف، بنیادی و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش‌های اسنادی و میدانی استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش راکلیه نواحی روستایی شهرستان جیرفت تشکیل می‌دهد. که طبق آمار ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران سال ۱۳۹۵، شهرستان جیرفت دارای ۳۰۸۸۵۸ نفر جمعیت و ۹۲۹۳۷ خانوار می‌باشد. که از این تعداد ۱۵۳۱۵۳ نفر با ۴۶۵۴۳ خانوار ساکن شهری و ۱۵۵۶۹۸ نفر با ۴۶۳۹۲ خانوار در نواحی روستایی شهرستان ساکن هستند. همچنین در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (چندمرحله‌ای) استفاده گردید. برای این منظور در مرحله اول از میان ۴ بخش شهرستان جیرفت از بین ۱۴ دهستان این شهرستان طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۱ دهستان به عنوان نمونه خوشه‌ای انتخاب گردید و در ادامه از هر خوشه به طور تصادفی تعدادی روستا انتخاب و در مجموع نمونه‌های مورد نظر از سطح ۱۱ دهستان جمع‌آوری شد. این شهرستان طبق سرشماری ۱۳۹۵ دارای ۳۰ روستای دارای سکنه بیشتر از ۱۰۰۰ نفر جمعیت (جبالبارز ۲ روستا، مرکزی ۲۱ روستا، اسماعیلی ۷ روستا) می‌باشد. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر اصلاحی استادان دانشگاه و کارشناسان و پس از انجام اصلاحات لازم در چند مرحله تأیید شد. همچنین پایایی تحقیق نیز با استفاده از آلفا کرونباخ به مقدار ۰/۷۹۲ محاسبه گردید.</p> <p>در ادامه برای بررسی تأثیر عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای بر "زیرساخت‌های روستای خلاق"، ضمن تأیید همبستگی مثبت و معنی‌داری این دو متغیر با آزمون همبستگی پیرسون، نتایج بدست آمده که با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد تکنیک حداکثر درست‌نمایی (PLS) انجام پذیرفت، نشان می‌دهد که بُعد عدالت توزیعی با در نظر گرفتن اثرات مستقیم و غیرمستقیم، با ضریب ۰/۷۵۵، تأثیر بیشتری بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سکونتگاه‌های نمونه داشته است. در نهایت ضریب تعیین (R²) بدست آمده برای متغیر زیرساخت‌های روستای خلاق (۰/۸۹۹) مشخص گردید تأثیرگذاری عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق مطلوب است.</p>

استناد: حجاریان، احمد (۱۴۰۳). تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و عدالت روبه‌ای بر پلتفرم‌های شکل‌گیری روستای خلاق. *جغرافیا و برنامه‌ریزی*، ۲۸ (۸۸)، ۱۵۱-۱۳۳.

<http://doi.org/10.22034/GP.2023.54632.3074>

© نویسنده‌گان.

ناشر: دانشگاه تبریز.

مقدمه

مسئله نابرابری در بسیاری از کشورها چالشی اساسی در مسیر توسعه است؛ به‌ویژه برای آن دسته از کشورها که قلمرو حاکمیت آن‌ها مناطق جغرافیایی وسیعی را شامل می‌شود (نیک‌پور، ملک‌شاهی و رزقی، ۱۳۹۴). در این میان بروز نابرابری و عدم توجه به روستاها طی دهه‌های اخیر که موجب ضعف و تسریع روند نابودی این کانون‌های سکونتگاهی و ایجاد عدم تعادل فضایی درون ناحیه و یک‌سو شدن جریان خدمات، سرمایه، اطلاعات و جمعیت به سمت کانون‌های شهری گردیده است (فتحی، سعیدی، ۱۳۹۹؛ پاپلی یزدی و ابراهیمی، ۱۳۹۲). برای برطرف نمودن عدم تعادل‌های فضایی، رویکردهای اقتصادی (توسعه کشاورزی، انقلاب سبز، اصلاحات ارضی، صنعتی‌سازی)، رویکردهای اجتماعی (تأمین نیازهای اساسی، مشارکت در توسعه روستایی، توسعه اجتماعات محلی)، رویکردهای کالبدی-فضایی (برنامه‌ریزی مراکز روستایی، توسعه روستا-شهری، کارکردهای شهری در توسعه روستایی) و رویکردهای جامع (توسعه روستایی همه‌جانبه و یکپارچه، توسعه پایدار) ارائه شده است (استعلاجی و جعفری، ۱۳۹۳). باوجوداین، اکثر کشورها در جستجوی شناخت یا خلق راه و روش‌های جدید برای تحقق توسعه روستایی برآمدند و توسعه فعالیت‌های خلاق به‌عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار در توسعه روستایی مطرح گردید (عینالی و همکاران، ۲۰۱۹). خلاقیت موتور محرکه رشد اقتصاد و توسعه روستایی محسوب می‌شود و اخیراً بازتاب‌های زیادی در مطالعات بدست آورده است. تقریباً از دو دهه پیش و با نظریه‌پردازی ریچارد فلوریدا، مفهوم «شهر خلاق» پایه‌ریزی شد (لاندری و بیانچینی، ۱۹۹۵). مفهوم شهر خلاق بستر توسعه و پیشرفت برخی از شهرهای واجد قابلیت را مهیا ساخت. در همین راستا احیای فرایند پیشرفت و فراخوانی جریان زندگی و تولید در ساختارهای جدید به محیط روستا نیز مستلزم تعریف رهیافتی نوین، کارا و انطباق یافته با شرایط و محیط‌های روستایی است (راست قلم و همکاران، ۱۳۹۵).

درواقع شکل مطلوب زندگی روستایی بر هم‌آوری ملزومات زیست پایدار همراه با جریان سازنده خلاقیت در ایجاد ارزش افزوده و فضای امیدبخش زندگی نسل کنونی و آتی در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی با تأکید بر تعهد اخلاقی و انسان‌مدارانه تلقی شده است (همان: ۳۲۱). روستای خلاق روستاهایی هستند که قادرند راه‌حل‌های جدیدی برای حل مشکلاتشان ارائه بدهند. در حالی که اصطلاح خلاقیت هرروز در زندگی روزمره مورد استفاده قرار می‌گیرد، کلمه روستای خلاق مجموعه‌ای از ایدئولوژی‌های متمایز را بازتاب می‌دهد که هرکدام کاربرد خاصی دارد و در بعدی متفاوت ارائه می‌شود. مفهوم روستای خلاق دارای بعد فرهنگی و مجموعه‌ای از احتمالات و فرصت‌هاست. روستای خلاق مکانی میان فرهنگی است که در آن تمرکز روی ترکیب فرهنگ‌ها و تجارب مختلف و تبادل ایده‌ها و برنامه‌ها با یکدیگر است (میشل و وال، ۲۰۰۹). به زبانی ساده‌تر، رهیافت روستای خلاق با بهره‌گیری از استعدادها، منابع طبیعی، سبک زندگی و تجربه موجود در روستا و پرورش خلاقیت در جامعه ساکن و روستاگرایان، زمینه احیای سکونتگاه‌های روستایی را فراهم کند. ایجاد اشتغال، ایجاد ثروت اقتصادی، زادوولد مطلوب جمعیتی، رونق جریان زندگی در روستا مبتنی بر صنایع فرهنگی بوم محور (صنایع دستی، گردشگری، آیین‌ها، موسیقی، هنرهای تجسمی و...) از اثرات تحقق روستای خلاق خواهد بود؛ اما شکل‌گیری روستای خلاق علاوه بر عوامل درونی به عوامل بیرونی نیز مرتبط می‌باشد؛ و برای شکل‌گیری نیاز به عدالت اجتماعی و درخور دارد. نابرابری در فضاهای جغرافیایی به لحاظ توزیع امکانات و خدمات، اشتغال و درآمد؛ (Clark & Tilman, 2017: 2) موجب مهاجرت‌ها و عدم رغبت به استفاده از استعداد و پتانسیل‌های مناطق کمتر توسعه یافته می‌شود. همچنین، عدم توازن در توسعه مناطق مختلف، منجر به ایجاد شکاف و تشدید نابرابری نواحی و دوگانگی طبقاتی می‌گردد. از این‌رو، عدالت توزیعی بر تخصیص منصفانه منابع در میان افراد متنوع جامعه تأکید می‌کند و تخصیص عادلانه منابع نیز به فرآیند و الگوی توزیع اشاره دارد (داداش‌پور و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰). از دهه ۱۹۶۰ به بعد، اکثر کشورها با مطالعات ساختاری و برنامه‌ریزی منطقه‌ای به دنبال برقراری عدالت فضایی، توسعه متوازن و

۱ Landry & Bianchini

۲ Mitchell & Waal

تلاش برای کاهش شکاف توسعه بین مناطق هستند (برقی و همکاران، ۱۳۹۶: ۳۶۸) اما در کشور ایران برنامه‌های توسعه منطقه‌ای موجود هنوز نتوانسته‌اند نابرابری‌های اقتصادی، اجتماعی و فضایی بین مناطق را کاهش دهند (لادی، ۱۳۹۶: ۱۲)؛ این در حالی است که تجارب به کارگیری استراتژی توسعه منطقه‌ای (RDS) در بسیاری از کشورها موجب تحقق عدالت توزیعی و فضایی، تقویت رقابت‌پذیری و کاهش نابرابری‌های ناحیه‌ای در راستای دستیابی به توسعه متوازن شده است (شریف‌زادگان و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۰۷).

بررسی‌های اولیه در شهرستان جیرفت بیانگر عدم انطباق و توازن^۱ در سکونتگاه‌های روستایی از منظر عدالت توزیعی و عدالت رویه‌ای است. تمرکز امکانات و خدمات در شهر جیرفت و حوزه نفوذ آن، به عنوان همجواری با مرکز استان مشهود و سایر نقاط سکونتگاهی منطقه با کمبودهای خدماتی، عدم ارتباط منطقی بین توزیع و تخصیص سرمایه‌گذاری‌ها روبه‌رو بوده و بخش عمده‌ای از منابع طبیعی و اکولوژیکی خود را در جریان مخاطرات طبیعی و عوامل انسانی مخرب، از دست می‌دهند. از این‌رو ارزیابی سطح انطباق‌پذیری عدالت توزیعی و رویه‌ای بر شکل‌گیری روستای خلاق نواحی روستایی محدوده، می‌تواند مشکلات و چالش‌های نواحی جغرافیایی را با نگاهی به برقراری تعادل و توازن منطقه‌ای در راستای تحقق روستای خلاق به حداقل برساند. لذا هدف اصلی پژوهش، تحلیل و ارزیابی نواحی روستایی محدوده مورد مطالعه از نظر عدالت توزیعی و عدالت رویه‌ای امکانات و خدمات و تاثیر آن بر شکل‌گیری روستای خلاق جهت دستیابی به توسعه متوازن می‌باشد.

از این‌رو تحقیق حاضر در پی پاسخ به سؤال زیر است:

برقراری عدالت توزیعی و رویه‌ای به چه میزان بر زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه تأثیر داشته است؟

۲- ادبیات نظری تحقیق

پژوهش‌های اخیر در عدالت بر عدالت توزیعی متمرکز است. که عدالت از تخصیص درآمدها را در بر می‌گیرد. عدالت توزیعی یعنی احساس رعایت انصاف از آنچه بین افراد توزیع می‌گردد. یعنی ادراک افراد از رعایت عدالت در خصوص نتایجی که فرد از یک تعامل یا مبادله اجتماعی دریافت می‌کند. کار در این زمینه از آدامز است که افراد داده‌ها و ستاده‌های خودشان را با داده‌ها و ستاده‌های دیگران مقایسه می‌کنند تا اینکه ادراک از عدالت توزیعی شکل گیرد (Nabatchi et al, 2007). تحقیقات وسیعی نشان می‌دهد که اتحاد قوی بین عدالت توزیعی و ستاده‌های شخصی از قبیل پرداخت و رضایت شغلی وجود دارد. عدالت رویه‌ای با انصاف از سیاست‌های تصمیم‌گیری رسمی مرتبط است. بطور کلی تحقیقات پیشنهاد می‌کند که اگر فرایندهای سازمانی و رویه‌ها منصفانه ادراک شوند پس شرکا راضی تر خواهند شد. عدالت توزیعی پیشنهاد می‌کند که رضایت یکی از کارکردهای درآمد است ولی عدالت رویه‌ای پیشنهاد می‌کند که رضایت یکی از کارکردهای فرایند (گام‌های رسیدن به تصمیم) است. در عدالت رویه‌ای، عدالت بر رویه‌هایی که از طریق آنها پیامدها تخصیص می‌یابند متمرکز می‌شود. در بسیاری از مواقع رویه‌هایی که از طریق آنها پیامدها تخصیص می‌یابند به مراتب اهمیتی فراتر از خود پیامدها دارند. به طوری که افراد احساس نمایند که پیامدهای مطلوبی دریافت نکرده‌اند اما چون رویه‌هایی که از طریق آنها این پیامدها تخصیص می‌یابند منطبق بر عدل و انصاف بوده و بر اصول درست و مورد قبولی استوار است از پیامدهای دریافتی احساس رضایت می‌کنند (امروز، ۲۰۰۲).

تقریباً از دو دهه پیش و با نظریه‌پردازی ریچارد فلوریدا، مفهوم «شهر خلاق» پایه‌ریزی شد. لندری و بیانچینی نیز در کتاب «شهرهای خلاق» این مفهوم را به‌عنوان عکس‌العملی در مقابل مسائل شهری، در مواجهه با بحران شهری مطرح می‌کنند که در مرحله گذار به فرا صنعتی و اقتصاد جهانی رخ داده است (لندری و بیانچینی، ۱۹۹۵). اگرچه تفاوت‌های بسیاری میان شهر و روستا وجود دارد؛ اما تلاش شده است با استفاده و استناد به پیشینه موضوع شهر خلاق، پایه‌ریزی درستی برای تبیین مفاهیم و نظریه‌پردازی شهر یا روستای خلاق صورت پذیرد. با مرور اجمالی مفاهیم شهر خلاق، بر فرض وجه مشترک عملکرد سکونتگاهی شهر و روستا، شالوده مبنای نظری روستای خلاق تبیین می‌شود. امروزه بسیاری از سکونتگاه‌های جهان با دوره‌های دشوار گذار

روبه‌رو است. فرایند دگرگونی از صنایع قدیمی به صنایع عصر جدید مبنی بر کسب ارزش افزوده در حال اتفاق است (کوهمونن و کوهمونن؛ ۲۰۱۵).

مطالعات نشان می‌دهد که روستای خلاق مفهوم جدیدی است که در مقابل مفهوم شهر خلاق و به تبعیت از آن ایجاد شده و تعریف واحد و بین‌المللی در این باره تا به حال صورت نگرفته است. با این حال به تعریفی مختصر از این مفهوم اشاره می‌شود. روستای خلاق فضایی است که با اتکا بر فرآیندهای بوم‌مدارانه سبک زندگی، محیط‌زیست پاک و امکانات مطلوب زمینه جذب طبقه خلاق در صنایع با فناوری غیر سطح بالا، به‌ویژه در بخش فرهنگ و هنر را مهیا و بستر انتفاع برد - برد جامعه روستایی و طبقه خلاق و همچنین مخاطبان و مصرف‌کنندگان محصولات خلاقانه در بیرون از محیط روستا را فراهم می‌آورد. تولید ثروت در این روستا ناشی از پرداخت حق بهره مالکانه فضای روستایی به روستاییان و تولید ارزش افزوده اقتصادی ناشی از خلاقیت‌های طبقه خلاق است که این مکمل فعالیت‌های ذاتی روستا در تولیدات به‌ویژه بخش کشاورزی است (راست‌قلم و همکاران، ۱۳۹۵). در این بین، طبقه خلاق که به‌عنوان بخشی از سرمایه اجتماعی در مناطق روستایی محسوب می‌شود، یک منبع اساسی در مناطق روستایی است. به این دلیل که کنش‌های آن‌ها را تحت تأثیر قرار داده و کیفیت زندگی جوامع روستایی را از هر نظر بهبود می‌بخشد. به طوری که روستایی‌هایی که از سرمایه اجتماعی بالاتری برخوردار هستند، به راحتی می‌توانند به منبع شناخت و آگاهی در راستی ارتقای تولید و ارزش افزوده دسترسی داشته و فعالیت‌های اقتصادی جدیدی خلق کرده و همچنین از فعالیت‌های اقتصادی موجود خویش نیز حفاظت نمایند و حتی موجب بهبود آن گردند (باتجارگال؛ ۲۰۰۷). همچنین اعضای طبقه خلاق دارای نظرات متفاوت در مورد کیفیت یک محل خاص بوده و آنان همیشه در شهرها متمرکز نیست (مک‌گراناهان و ووجن؛ ۲۰۰۷)، به طوری که معتقدند که طبقه خلاق در مناطق روستایی نیز تجمع می‌یابد که در این صورت نیروی محرکه توسعه اقتصادی خواهد بود. آن‌ها این نظریه را با بسیاری از استدلال‌ها حمایت می‌کنند. آن‌ها اعتقاد دارند که از دلایل اصلی جذب طبقه خلاق به مناطق روستایی ثروت کشور، تراکم کم جمعیت و رابطه ویژه با دهیاری است (استورالایک و همکاران؛ ۲۰۱۱). البته در این بین مناطق روستایی با بسیاری از مشکلات در از دست دادن سرمایه انسانی روبرو هستند (جوانان مهاجر به شهرها، دانش آموزان که به دانشگاه می‌روند، فارغ‌التحصیلان که به شهرها برای پیدا کردن کار می‌روند) که یک جایگزین مناسب برای حل این مشکلات، جذب افرادی که علاقه‌مند به زندگی در روستا هستند، می‌باشد (جارابکوا و هامادا؛ ۲۰۱۲). با این حال طبقه خلاق روستایی تنها افراد مهاجر به مناطق روستایی نبوده و ساکنان اصلی روستا نیز توان خلاقیت را دارا بوده و جز طبقه خلاق می‌باشند. به طور کلی طبقه خلاق روستایی از دو گروه تشکیل شده است: گروه اول، شامل ساکنان خلاق روستایی (روستاوندان خلاق) و گروه دوم، شامل افراد خلاق است که با توجه به ویژگی‌های روستای خلاق، آن را برای زندگی انتخاب و به آن مهاجرت کرده‌اند. اعضای طبقه خلاق گرایش دارند تا در جوامع خلاق تجمع یابند و سپس شبکه‌ای برای خود به وجود آورند. طبقه خلاق روستایی صرفاً تحصیل‌کردگان یا نخبگان علوم سطح بالا همانند آنچه در شهر دیده می‌شود، نیستند. طبقه خلاق روستایی قادر است بخش‌های جدیدی را به ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی روستا می‌افزاید و فرصت‌های جدیدی را برای پیشرفت روستا در مقیاس ملی و فراملی ایجاد کند (راست‌قلم و همکاران، ۱۳۹۵).

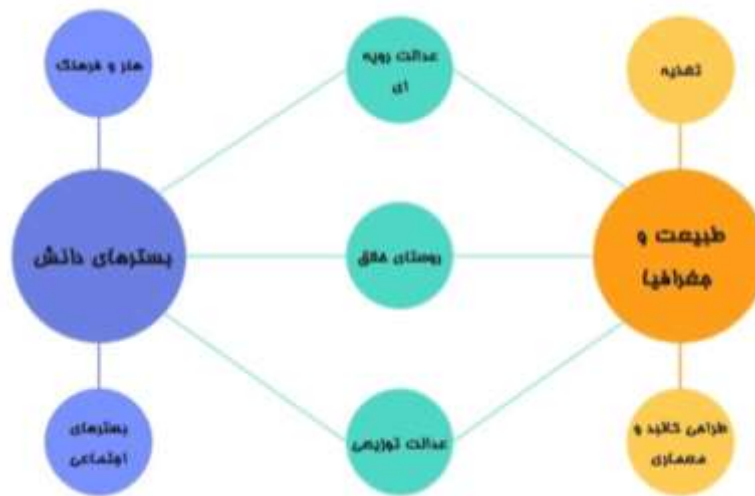
۱ Kuhmonen & Kuhmonen

۲ Batjargal

۳ McGranahan & Wojan

۴ Stolarick

۵ Jarábková & Hamada

شکل (۱). مدل مفهومی پژوهش

مروری بر مطالعات انجام شده در حوزه روستای خلاق و مباحث مرتبط با آن در داخل کشور نشان می‌دهد که از جمله در پژوهش کلامی و حسینی (۱۳۹۶) به این نتیجه رسیدند که دولت می‌تواند با مشارکت ساکنان اقدام به ایجاد صنایع خلاق نماید و صنایع خلاق در تمام زمینه‌ها اعم از فرهنگی، آیینی، هنری، کشاورزی و صنعتی باید در نظر گرفته شود. راست‌قلم و همکاران (۱۳۹۵) در بررسی روستایی خلاق معتقدند که ساختار نظری به‌دست آمده از بخش اول پژوهش شامل ۱۵ مؤلفه و ۴۹ معرف بود. بیشترین امتیاز به طبقه خلاق «مهاجران به روستا» با ۰/۸۷۴۵۲ درصد و کمترین امتیاز به «ارتباطات با بستگان» با ۰/۳۵۴۷۸ درصد داشت. عینالی^۱ و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند که بر اساس برازش رگرسیون، حدود ۰/۸۳ درصد از تأثیر مثبت گردشگری توسعه پایدار روستایی، متأثر از خلاقیت در گردشگری بوده است.

در بخش مطالعات خارجی نیز نتایج پژوهش کامارودین، و همکاران (۲۰۱۸)^۲ نشان می‌دهد روستاهای خلاق مورد مطالعه با استفاده از روش‌های جدید تبلیغات مانند فیس‌بوک، یوتیوب و بازار توانسته‌اند در زمینه توسعه کارآفرینی نقش مؤثری داشته باشند. کن و ان‌جی و (۲۰۱۷)^۳ نیز معتقدند که روستای دونگ لم دارای پتانسیل‌های لازم برای روستای خلاق است. بر این اساس لازم است تا بسته‌های متنوعی از جمله اکوتوریسم؛ گردشگری، روستاییت در این منطقه وجود داشته باشد. نتایج پژوهش سیتربلیا و مگلیو (۲۰۱۴)^۴ نیز نشان داد که پایه‌های موفقیت روستای خلاق نهفته در تحکیم اقتصاد محلی بر اساس خلاقیت در یک سیستم منطقی است. دون‌سین (۲۰۱۳)^۵ معتقد است که برای دستیابی به روستای خلاق روستایی توجه به ترکیب رنگ، هماهنگی و نظم بین چیدمان اقامت‌گاه‌ها و کیفیت و مدیریت بهداشت امری ضروری به حساب می‌آید. لی و وول (۲۰۱۲)^۶ نشان می‌دهند که استفاده از مزیت‌های روستاها در جهت طبخ غذاهای محلی می‌تواند به اقتصاد خلاق روستایی دست‌یافت. نتایج مطالعات اتحادیه اروپا^۷ (۲۰۱۱) نشان داد در قالب مجموعه مطالعه‌های کلیات چشم‌انداز سیاست‌های کشاورزی در اروپا، نقش خلاقیت روستایی در سیاست‌های عمومی توسعه کشاورزی، مسائل فراروی مناطق روستایی در توسعه کشاورزی و سیاست‌ها و نوآوری‌های پاسخگو در توسعه روستایی را بررسی کرده است. نحوه بهبود تولیدهای کشاورزی در محیط روستایی، چگونگی

^۱Einali

^۲Kamarudin et al.

^۳Can and Ngo

^۴Citarella & Maglio

^۵Doncean

^۶Lee & Wall

^۷European Union (UN)

اولویت‌بندی سیاست‌ها و همچنین نحوه توزیع بودجه برای توسعه روستایی بررسی و سیاست‌های فراگیر برای توسعه پایدار در تمام مناطق اروپا فهرست شده است. استولاریک و همکاران (۲۰۱۱) در مطالعه به این نتیجه رسیدند که گردشگری و توسعه اقتصاد به‌عنوان زمینه‌های بروز خلاقیت در جوامع روستایی معرفی و هنرهای تجسمی، فرهنگ و میراث تاریخی به‌عنوان ابزار تولید ثروت و باز احیای فرایندهای سنتی اقتصادی نام‌برده شده است. برون‌تراپ و مسنر (۲۰۰۷) در پژوهشی نشان می‌دهند که صنایع خلاق در زمینه‌هایی همچون موسیقی، ادبیات، گردشگری و هنر دارای جایگاهی راهبردی برای ترویج هوشمندانه پایداری و رشد فزاینده محلی، منطقه‌ای و ملی در اروپا دارد. برخورداری از رهیافت و فرایند واکاوی مستمر در توزیع فعالیت‌های نوآورانه همچون برگزاری جشنواره‌ها، کنسرت‌های موسیقی، اکو موزه‌های روستایی و تئاترهای روستایی گامی مفید در توسعه محلی و روستایی است.

نتایج حاصل از ادبیات نظری پژوهش نشان می‌دهد تاکنون مطالعات اندکی پیرامون روستای خلاق صورت گرفته است و به دلیل تنوع، پیچیدگی، گستردگی و نو بودن موضوع مورد مطالعه، تلاش در تدوین نظریه‌ای که بتواند کلیت پدیده مورد نظر را تبیین کند، به‌ندرت صورت گرفته است. آنچه تاکنون به‌طور گسترده به آن توجه شده است مباحث مربوط به شهر خلاق و عوامل مرتبط با آن است و در این بین، برخی از صاحب‌نظران داخلی و خارجی به مقوله روستای خلاق و عوامل مرتبط با آن توجه داشته‌اند و مباحثی پیرامون آن را مورد بررسی قرار داده‌اند. در نتیجه می‌توان بیان داشت که در زمینه اثرگذاری شاخص‌های روستای خلاق تاکنون مطالعه‌ای با این مضمون انجام نگرفته است. بنابراین با توجه به اهمیتی که امروزه مبحث عدالت توزیعی و عدالت رویه‌ای در سطح روستاهای کشور پیدا کرده است، این تحقیق به دنبال تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق در شهرستان جیرفت می‌باشد.

۳- مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات کاربردی و از نظر ماهیت از نوع تحقیقات علی-همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش راکلیه نواحی روستایی شهرستان جیرفت تشکیل می‌دهد. که طبق آمار ارائه شده از سوی مرکز آمار ایران سال ۱۳۹۵، شهرستان جیرفت دارای ۳۰۸۸۵۸ نفر جمعیت و ۹۲۹۳۷ خانوار می‌باشد. که از این تعداد ۱۵۳۱۵۳ نفر با ۴۶۵۴۳ خانوار ساکن شهری و ۱۵۵۶۹۸ نفر با ۴۶۳۹۲ خانوار در نواحی روستایی شهرستان ساکن هستند. که در این پژوهش برای انتخاب روستاهای نمونه با توجه به تعداد روستاهای شهرستان و با این پیش فرض که زیرساخت‌های روستای خلاق در روستاهای بزرگ امکان تجربه دارد، بنابراین گروه آزمایش را روستاهای بالای ۱۰۰۰ نفر در شهرستان انتخاب شده‌اند. همچنین در این پژوهش از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای (چندمرحله‌ای) استفاده گردید. برای این منظور در مرحله اول از میان ۴ بخش شهرستان جیرفت از بین ۱۴ دهستان این شهرستان طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۱ دهستان به عنوان نمونه خوشه‌ای انتخاب گردید و در ادامه از هر خوشه به طور تصادفی تعدادی روستا انتخاب و در مجموع نمونه‌های مورد نظر از سطح ۱۱ دهستان جمع‌آوری می‌شود. این شهرستان طبق سرشماری ۱۳۹۵ دارای ۳۰ روستای دارای سکنه بیشتر از ۱۰۰۰ نفر جمعیت (جبالبارز ۲ روستا، مرکزی ۲۱ روستا، اسماعیلی ۷ روستا) می‌باشد. برای تعیین حجم نمونه روستاها به صورت تصادفی از فرمول کوکران استفاده شده است در این فرمول برای بهره‌گیری از سطح اطمینان ۹۵ درصد، ضریب دقت ۰/۰۵ و واریانس $d^2 = 0/15$ حجم نمونه برابر ۱۸ روستا تعیین گردیده است. در ادامه از بین خانوارهای روستایی با توجه به فرمول کوکران، تعداد ۲۶۱ خانوار به عنوان نمونه انتخاب و به صورت تصادفی مورد پرسشگری قرار گرفتند.

جدول (۱). مشخصات روستاهای مورد مطالعه و حجم تعداد نمونه در هر روستا

نام بخش	نام دهستان ها	نام روستاها	تعداد خانوار	تعداد جمعیت	حجم نمونه
جبالبارز	رضوان	حیشین سفلی	۳۹۱	۱۸۶۰	۱۲
	سغدر	سغدر	۴۶۳	۱۵۶۴	۱۲
	مسکون	-	-	-	-
مرکزی	اسفندقه	دولت آباد	۱۳۸۷	۴۹۳۰	۲۱
		دوبنه	۸۳۳	۳۲۱۷	۱۶
		ده پیش سفلی	۳۹۸	۱۷۱۹	۱۲
		رومرزعلیا	۴۰۶	۱۴۷۱	۱۲
	خاتون آباد	هوگرد	۶۰۸	۲۰۱۶	۱۴
		گلاب صوفیان سفلی	۶۰۴	۲۳۱۶	۱۴
	دولت آباد	علی آباد	۲۱۷۴	۶۱۷۰	۲۹
		ساغری	۶۸۱	۲۲۶۵	۱۵
		طوهان	۴۶۴	۱۶۰۶	۱۲
	هلیل	نارجو	۴۰۵	۱۵۵۲	۱۲
پشتلر		۴۵۰	۱۵۵۲	۱۲	
اسماعیلی	اسماعیلی	اسماعیلی سفلی	۷۳۵	۲۳۵۵	۱۵
	حسین آباد	دهنوشهسوارخان	۳۸۱	۱۳۹۵	۱۲
		حسین آباد دهدار	۹۲۵	۲۸۸۶	۱۷
		کنارصندل	۳۵۵	۱۵۲۶	۱۱
	گنج آباد	طرح	۴۷۱	۱۸۷۴	۱۳
جمع کل	۱۱	۱۸	۱۲۱۳۱	۴۲۲۸۴	۲۶۱

ماخذ: مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵ و یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

پرسشنامه مشتمل بر دو بخش است. بخش اول مربوط به مشخصات فردی پاسخگویان شامل جنسیت، سن، میزان تحصیلات، شغل، تعداد خانوار و درآمد بود. بخش دوم مربوط به سنجش شاخص‌های عدالت توزیعی و رویه‌ای موثر بر شکل‌گیری روستای خلاق و در قالب طیف لیکرت پنج سطحی (خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۵) استفاده شد (حافظ نیا، ۱۳۸۹: ۷۴). روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر اصلاحی استادان دانشگاه و کارشناسان و پس از انجام اصلاحات لازم در چند مرحله تأیید شد. و برای رعایت اصول و تکنیک کار و سنجش میزان پایایی در تدوین و تنظیم پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ در SPSS 22 استفاده گردید. نتایج حاکی از آن است که پرسشنامه از پایایی بالا برخوردار است به طوری که پایایی کل پرسشنامه برابر ۰/۸۵۵ است. برای سنجش اطلاعات گردآوری از مدل معادلات ساختاری (Smart PLS) استفاده شده است.

جدول (۲). شاخص‌های عدالت توزیعی و رویه‌ای و ضرایب آلفای کرونباخ

آلفا	شرح گویه‌ها	ابعاد
۰/۸۹۸	رعایت مساوات در توزیع امکانات در بین روستاییان، ایجاد فرصت برابر برای بروز توانایی‌ها و شایستگی‌ها، بسترسازی برای تعالی روستا، تامین نیازهای اساسی برای همه روستاییان، مراتبی بودن بازده‌های دریافتی هر روستایی، تناسب و سنخیت امکانات هر روستا با ویژگی‌های فردی، قومی و فرهنگی روستاییان	عدالت توزیعی (۶ سؤال)
۰/۸۸۷	کاربرد همسان و هماهنگ روشها برای کلیه روستاییان، عاری بودن روشها از سوگیری و غرض‌ورزی، برخورداری از پشتوانه منطقی، امکان بیان نظر و احساسات در جریان روشها برای همه روستاییان، توجه به تفاوت‌های فردی و جمعی روستاییان در اجرای روشها، توجه روشها به دغدغه‌های روستاییان	عدالت رویه‌ای (۶ سؤال)

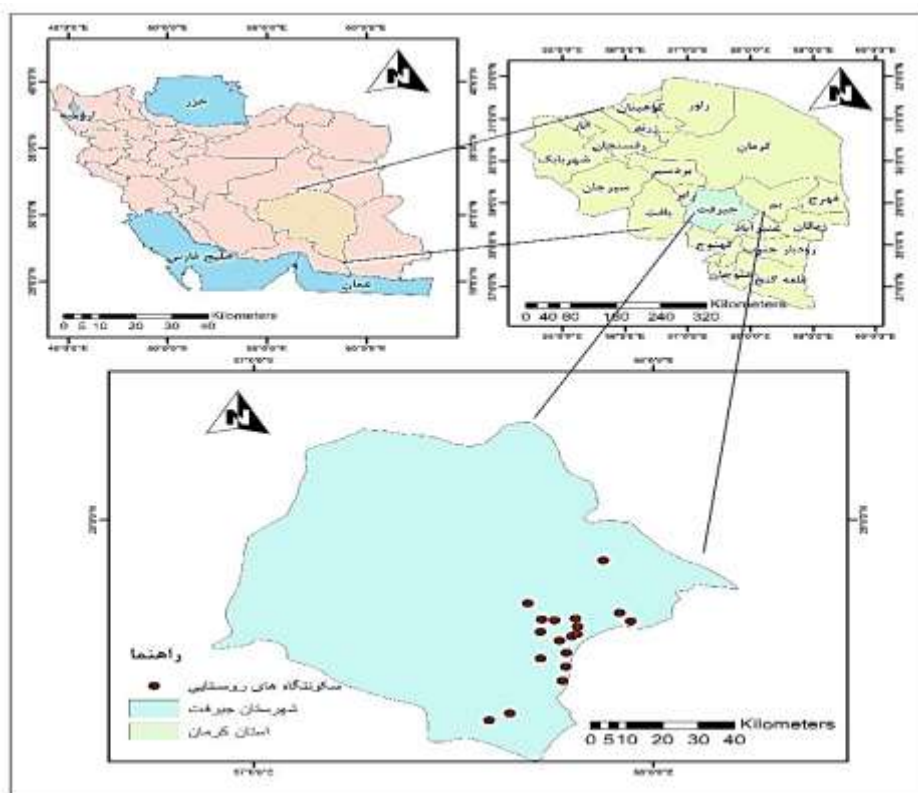
ماخذ: مأخذ: افجه و همکاران (۱۳۹۵)، طالبی و همکاران (۱۳۹۸)، علی اکبریان (۱۳۹۸)، باباخانی و همکاران (۱۳۹۸)

جدول (۳). شاخص‌های مربوط به زیرساخت‌های روستای خلاق و ضرایب آلفای کرونباخ

آلفا	شرح گویه‌ها	شاخص
۰/۷۱۳	برخورداری از مناظر طبیعی، جاذبه‌های بوم‌شناختی، حیات وحش (جنگل و مرتع) و آب و هوای مناسب؛ گیاهان دارویی (تولید و فراوری)؛ وجود پتانسل سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در پیرامون روستا؛ طراحی و فراوری سنگ‌های قیمتی، نیمه قیمتی و حتی سنگ‌های معمولی با الهام از داشته‌ها، اسطوره‌ها، داستان‌های بومی و...؛ توجه به هنر محیطی و هنر ترمیمی (بهبود و ارتقای رابطه‌ی ما با طبیعت)؛ احیا و بازآفرینی و ترمیم محیط‌های آسیب دیده (از جمله روستایی)، اکوسیستم‌های صدمه خورده یا حتی آلوده به روش‌های هنری و زیباشناختی؛ توجه به رویکرد بازیافت یا احیای محیط و طبیعت.	طبیعت و جغرافیا (۷ سوال)
۰/۷۶۲	ارائه محصولات خاص مثل گل‌های زینتی، گیاهان دارویی و ... با طراحی و بسته بندی خاص و مربوط به همان روستا؛ تلاش برای معرفی روستا در سطح منطقه ای و ملی با ارائه محصولات باکیفیت و برندسازی؛ بسته بندی خلاقانه، بومی و با الهام از مواد و نقوش محلی، درج خصوصیات محصول بر روی بسته، نحوه مصرف و ...؛ عرضه محصولات بومی و روستایی ارگانیک؛ استفاده از صنایع فراوری و تبدیلی محصولات کشاورزی؛ رضایت از بازدهی اقتصادی خالص محصولات کشاورزی، باغی، دامی، لبنی و مانند آن.	محصولات کشاورزی - دامی (۶ سوال)
۰/۸۰۴	سطح تحصیلات و تغییر درصد باسوادی روستاییان (زن و مرد)؛ حضور افراد دارای تحصیلات عالی در روستا و استفاده از دانش این افراد در اقتصاد روستا؛ استفاده از دانش و فناوری جدید در تولید محصولات کشاورزی و دامی؛ استفاده از روش‌های بومی تولید مواد غذایی و فرآورده‌های کشاورزی؛ استفاده از دانش‌های بومی و تجربه فردی و راه‌های خلاقانه و سنتی حفظ محصولات کشاورزی و مصرف آن در خارج از فصل و بصورت تازه خوری؛ تلاش برای انتقال دانش تجربی (مهارت‌های فردی) افراد قدیمی به قشر جوان و تحصیل کرده (مشورت و هم‌اندیشی بین این دو قشر)؛ استفاده همزمان و ترکیبی از دانش بومی و جدید در فعالیتهای مختلف.	بسترهای دانش (۷ سوال)
۰/۷۳۸	حفظ الگوی زندگی جوامع روستایی، روابط و نظامات آن در روستای شما؛ شناسایی استعدادهای افراد؛ مطلوبیت محیط روستا برای زندگی؛ وفاق (انسجام) اجتماعی روستا؛ برابری اجتماعی در روستا؛ توانمندی افراد برای بهبود کیفیت زندگی و زیست پذیری روستا؛ میزان سرمایه اجتماعی در روستا	بسترهای اجتماعی (۷ سوال)
۰/۸۱۴	توجه اهالی روستا به ارزش‌های فرهنگی و تاریخی؛ رونق آیین‌ها و مراسم سنتی و مذهبی؛ استفاده از لباس‌های محلی، گویش و منش محلی و صنایع دستی؛ ایجاد گالری‌های هنری و فضاهای ورزشی؛ تهیه فیلم‌هایی مستند از آثار فرهنگی و بافت‌های باارزش (در صورت وجود)، مراحل تولید و توزیع محصولات برند و ...؛ توجه به صنایع فرهنگی در روستا (موسیقی محلی، نمایش و ...؛ ایجاد تولیدات معاصر و ایجاد مراکز تربیتی مرتبط (از طریق نمایشگاه‌ها یا بازارچه‌ها)	هنر و فرهنگ (۷ سوال)
۰/۸۶۹	طراحی کالبدی و معماری روستا و محیط‌های عمومی، بنحوی مناسب و مایه آرامش؛ توجه به آثار تاریخی و معماری و بافت‌های خاص و منحصر بفرد روستایی؛ طراحی مدارس و مراکز تحقیقاتی روستا؛ استفاده طراحان محلی و برنامه‌ریزان روستایی از مصالح بوم سازگار و شرایط بومی و محلی؛ توجه به هویت و داشته‌های مساکن و اقامتگاه‌های روستایی، در طراحی‌های نو و خلاقانه محیط روستا؛ کیفیت ساخت مساکن روستایی قدیم و جدید؛ استفاده از خلاقیتها و نوآوری‌های شهری در ساخت و سازها، با رعایت کلیه اصول توسعه پایدار و معماری سبز، در روستا با مقیاس روستایی، با حفظ کیفیت، آرامش، واحد همسایگی و...	طراحی کالبد و معماری (۷ سوال)
۰/۸۵۳	رونق فعالیت رستوران‌داری توسط اهالی روستا؛ رونق رستوران‌های سنتی و مکان‌های عرضه غذاهای سنتی و محلی؛ رونق مغازه‌های فروش اغذیه سنتی و صنایع غذایی سنتی؛ عرضه نوشیدنی‌ها، دمنوش‌ها و خوراکی‌های روستا	تغذیه (۴ سوال)

مأخذ: راست قلم و همکاران، ۱۳۹۵؛ کلامی و حسینی، ۱۳۹۶؛ حاجی نژاد و همکاران، ۱۳۹۹؛ محمدی و مجیدفر، ۱۳۸۹؛ بدری و عارف، ۱۳۸۸؛ زارعی و استعلاجی، ۱۳۹۶؛ استولاریک و همکاران، ۲۰۱۱؛ دیسارت و مارکوپلر، ۲۰۱۲؛ مک هنری، ۲۰۱۱؛ مک گراناها و ووچان، ۲۰۰۷؛ بیکر، ۲۰۰۸؛ خلیفه، ۱۹۹۶؛ میشل، ۲۰۱۳؛ بل و جین، ۲۰۱۰؛ لی و وال، ۲۰۱۲؛ رایبسون، ۲۰۰۱.

- ۱ Dissart & Marcouiller
- ۲ McHenry
- ۳ McGranahan & Wojan
- ۴ Baeker
- ۵ Khaleefa
- ۶ Mitchell
- ۷ Bell & Jayne
- ۸ Robinson

شکل (۲). موقعیت منطقه مورد مطالعه

یافته‌های تحقیق

بر مبنای یافته‌های پرسشنامه پژوهش، حدود ۵۷/۲۲ درصد پاسخ‌گویان را مردان و میزان ۴۲/۷۸ درصد را زنان تشکیل می‌دهند. وضعیت تحصیلات نشان می‌دهد که بیشتر پاسخ‌گویان دارای مدرک تحصیلی دیپلم هستند و در مقابل کمترین فراوانی متعلق به مدرک لیسانس و بالاتر است. دیگر ویژگی‌ها در ارتباط با مدت زمان سکونت در روستا و سن پاسخ‌گویان در جدول ۴ آشکار است.

جدول (۴). توزیع مطلق و نسبی پاسخ‌گویان در روستاهای مورد مطالعه

درصد	متغیر	درصد	متغیر
۱۵/۸۲	ابتدایی	۵۷/۲۲	مرد
۲۰/۲۱	راهنمایی	۴۲/۷۸	زن
۳۱/۳۳	دیپیرستان	۱۰۰	جمع
۱۹/۱۸	فوق دیپلم	۵/۸۱	۱ تا ۹ سال
۱۵/۴۷	لیسانس و بالاتر	۱۹/۱۲	۱۰ تا ۱۹ سال
۱۰۰	جمع	۲۶/۱۹	۲۰ تا ۳۰ سال
۱۱/۱۸	۱۸ تا ۲۴ سال	۴۸/۸۸	بیشتر از ۳۰ سال
۲۴/۲۹	۲۵ تا ۳۴ سال	۱۰۰	جمع
۴۰/۵۶	۳۵ تا ۵۰ سال	۱۵/۱۴	مجرد
۲۳/۹۷	۵۰ و بیشتر	۸۴/۸۶	متاهل
۱۰۰	جمع	۱۰۰	جمع

مأخذ: یافته‌های پژوهش حاضر، سال ۱۴۰۱

۱-۴. پایش وضعیت عدالت اجتماعی و رویه ایی در سکونتگاه‌های روستایی مور مطالعه

میزان برخورداری از عدالت توزیعی و رویه‌ای سکونتگاه‌های روستایی در منطقه مورد مطالعه، در طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت مورد سنجش قرار گرفت. بر پایه نتایج تحقیق، از نظر روستاییان عدالت توزیعی در کل با میانگین ۳/۵۵ بالاتر از میانه نظری تحقیق (یعنی ۳) بوده است؛ ولی عدالت رویه‌ای با میانگین ۲/۷۶ کمتر از میانه نظری است. نتایج بدست آمده با استفاده از آزمون T تک نمونه‌ای با میانه نظری ۳، ضمن حصول از توزیع داده‌ها که نرمال بود، با استفاده از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف، مورد تأیید قرار گرفت که با توجه به اختلاف فاصله اطمینان برآوردی مطلوب ارزیابی می‌گردد (جدول ۵).

جدول (۵). ارزیابی میزان اهمیت ابعاد عدالت روستایی از نظر روستاییان (استاندارد آزمون = ۳)

بُعد	شاخص‌ها	میانگین	مقدار آماره t	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪ اختلاف	
					پایین	بالا
عدالت توزیعی	رعایت مساوات در توزیع امکانات در بین روستاییان	۳/۶۰۸	۱۹/۰۳۶	۰/۰۰۰	۰/۵۴۵	۰/۶۷۱
	ایجاد فرصت برابر برای بروز توانایی‌ها و شایستگی‌ها	۳/۲۴۵	۸/۴۴۲	۰/۰۰۰	۰/۱۸۸	۰/۳۰۲
	بسترسازی برای تعالی روستا	۳/۸۵۱	۸/۲۶۰۱	۰/۰۰۰	۰/۷۹۲	۰/۹۰۹
	تامین نیازهای اساسی برای همه روستاییان	۳/۵۴۸	۲۳/۴۹۶	۰/۰۰۰	۰/۵۰۲	۰/۵۹۴
	مراعاتی بودن بازده‌های دریافتی هر روستایی	۴/۵۱۸	۱۳/۴۳	۰/۰۰۰	۰/۲۸۸	۰/۳۱۲
	تناسب و سنجش امکانات هر روستا با ویژگی‌های فردی، قومی و فرهنگی روستاییان	۳/۳۴۴	۱۷/۳۴۶	۰/۰۰۰	۰/۵۹۲	۰/۴۰۳
عدالت رویه ایی	کاربرد همسان و هماهنگ روشها برای کلیه روستاییان،	۲/۸۴۶	۶/۰۹۵	۰/۰۰۰	۰/۲۰۳	۰/۱۰۴
	عاری بودن روشها از سوئی‌گیری و غرض‌ورزی،	۳/۲۸۶	۹/۵۸۲	۰/۰۰۰	۰/۲۸۶	۰/۳۴۵
	برخورداری از پشتوانه منطقی،	۲/۵۲۹	۱۴/۰۴	۰/۰۰۰	۰/۴۷۱	۰/۴۰۵
	امکان بیان نظر و احساسات در جریان روشها برای همه روستاییان،	۲/۳۷۹	۱۳/۴۹	۰/۰۰۰	۰/۶۲۱	۰/۵۳۰
	توجه به تفاوت‌های فردی و جمعی روستاییان در اجرای روشها،	۲/۷۶۲	۹/۶۷۴	۰/۰۰۰	۰/۲۸۶	۰/۱۸۹
	توجه روشها به دغدغه‌های روستاییان					
متغیر عدالت روستایی		۳/۱۵۵	۷/۶۳۸	۰/۰۰۰	۰/۱۵۵	۰/۱۹۵

مأخذ: یافته‌های تحقیق، (۱۴۰۱). (df=193 درجه آزادی برابر با ۱۹۳)

همان‌طور که در جدول بالا مشخص است علیرغم بالا بودن عدالت توزیعی، اما برخورداری از عدالت رویه ایی در سطح روستاهای نمونه کمتر اتفاق افتاده است این امر می‌تواند ناشی از عدم دسترسی به خدمات کامل یا کیفیت پایین خدمات در روستای نمونه باشد، که با توجه به فاصله کم این روستاها به کلان‌شهر کرمان، با مراجعه به شهر از خدمات باکیفیت‌تری برای انجام امور روزانه خود استفاده کرده‌اند. آنچه مسلم است ارائه خدمات مناسب در روستاها خصوصاً نقاط روستایی سطح بالاتر، می‌تواند زمینه استفاده بیشتر و شکل‌گیری ارکان و زیرساخت‌های روستای خلاق را فراهم نماید.

بررسی وضعیت زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق از نگاه روستاییان

برای سنجش زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه، از شاخص‌های «طبیعت و جغرافیا»، «محصولات کشاورزی - دامی»، «بسترهای دانش»، «بسترهای اجتماعی»، «هنر و فرهنگ»، «طراحی کالبد و معماری» و «تغذیه» (۴۵ گویه) در قالب طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت استفاده شد. بر پایه نتایج تحقیق، از نظر روستاییان، میانگین زیرساخت‌های روستای خلاق برابر با ۳/۱۴ و نشان‌دهنده سطح نسبتاً بالای زیرساخت‌های روستای خلاق در روستاهای مورد مطالعه است. شاخص بستر دانش با میانگین ۳/۸۵ بیشترین و شاخص هنر و فرهنگ با میانگین ۲/۶۹ کمترین مقدار را در سطح روستاهای نمونه داشته است

(جدول ۶). با استفاده از آزمون T تک نمونه‌ای با میانه نظری ۳ ضمن حصول از توزیع داده‌ها که نرمال می باشد، با استفاده از آزمون کلموگروف- اسمیرنوف، نظرات روستاییان پیرامون شاخص‌های زیرساخت روستای خلاق موردبررسی قرار گرفت.

جدول ۶. ارزیابی وضعیت شاخص‌های زیرساخت روستای خلاق از نظر روستاییان (استاندارد آزمون=۳)

شاخص‌ها	میانگین	مقدار آماره t	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪ اختلاف	
				پایین	بالا
طبیعت و جغرافیا	۲/۸۸۵	-۱/۷۴۴	۰/۰۸۳	-۰/۱۱۵	-۰/۲۴۵
محصولات کشاورزی- دامی	۳/۳۴۱	۱۲/۲۰۵	۰/۰۰۰	۰/۳۴۱	۰/۲۸۶
بسترهای دانش	۳/۸۴۹	۲۷/۹۸۸	۰/۰۰۰	۰/۸۴۹	۰/۷۸۹
بسترهای اجتماعی	۳/۵۰۷	۱۷/۰۰۷	۰/۰۰۰	۰/۵۰۷	۰/۴۴۸
هنر و فرهنگ	۲/۶۹۴	-۱۰/۷۵۷	۰/۰۰۰	-۰/۳۰۶	-۰/۳۶۳
طراحی کالبد و معماری	۲/۷۱۴	-۱۰/۹۲۰	۰/۰۰۰	-۰/۲۸۶	-۰/۳۳۷
تغذیه	۲/۹۷۹	-۰/۶۲۶	۰/۵۳۲	-۰/۰۲۱	-۰/۰۸۶
زیرساخت‌های روستای خلاق	۳/۱۳۸	۵/۸۸۱	۰/۰۰۰	۰/۱۳۸	۰/۰۹۲

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۰

نتایج نشان می‌دهد که شاخص «بستر دانش» مقدار ۲۷/۹۹ که در بین سایر شاخص‌ها بالاترین مقدار می باشد را به خود اختصاص داده است. ولی در شاخص‌های «هنر و فرهنگ» و «طراحی کالبدی و معماری» از نظر روستاییان وضعیت روستاهای نمونه مناسب ارزیابی نشده است و میانگین نظرات پاسخگویان در آزمون T کمتر از میانه نظری بوده است (جدول ۶). لازم به ذکر می‌باشد که در شاخص‌های «طبیعت و جغرافیا» و «تغذیه» سطح معناداری قابل قبول نبوده و قابل تعمیم به کل جامعه آماری نمی باشد.

تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق

بین ابعاد عدالت رویه‌ای و عدالت توزیعی با زیرساخت‌های روستای خلاق با در سطح معناداری کمتر از ۰,۰۱، همبستگی پیرسون مثبت و معنی‌داری وجود دارد، پس با افزایش اثرات عدالت رویه‌ای و عدالت توزیعی و ابعاد آن، زیرساخت‌های روستای خلاق نیز افزایش یافته است. همچنین ضریب همبستگی در بُعد ابعاد کارکردی عدالت رویه‌ای و عدالت توزیعی و زیرساخت‌های روستای خلاق با ضریب ۰/۷۶۶ و سطح اطمینان ۹۹ درصد بیشتر از بُعد ساختار جهانی شدن می‌باشد (جدول ۷).

جدول (۷). بررسی رابطه عدالت توزیعی و رویه‌ای و ابعاد آن با زیرساخت‌های روستای خلاق

وابسته مستقل	زیرساخت‌های روستای خلاق	
	سطح معناداری	نتیجه آزمون
عدالت رویه‌ای	۰/۵۶۰**	رابطه معنی‌دار وجود دارد
عدالت توزیعی	۰/۷۶۶**	رابطه معنی‌دار وجود دارد
متغیر عدالت	۰/۷۸۵**	رابطه معنی‌دار وجود دارد

** همبستگی در سطح ۰,۰۱ معنادار است

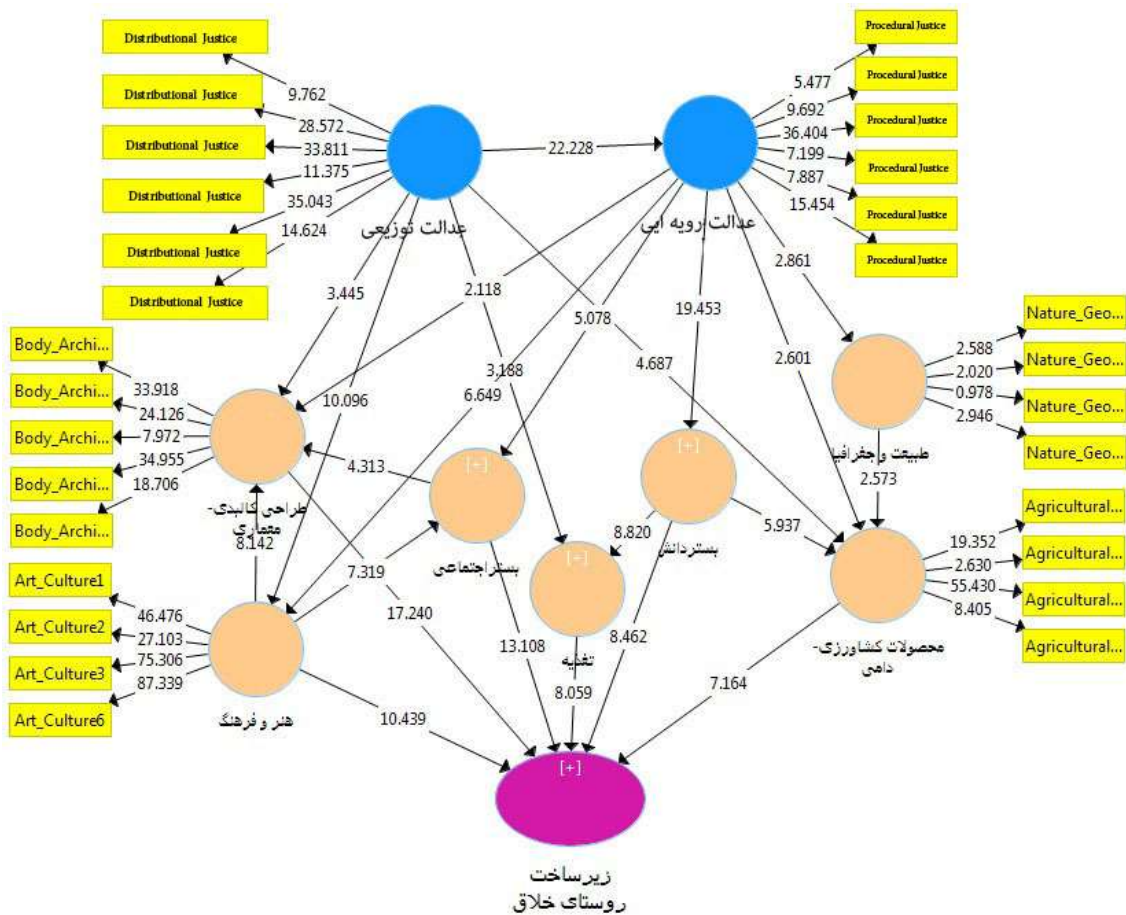
برای آزمون مدل مفهومی پژوهش و عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق از فن مدل‌سازی معادلات ساختاری^۱ و نرم‌افزار Smart PLS، استفاده شد. مدل‌سازی معادلات ساختاری یکی از قویترین و مناسب‌ترین روش‌های تجزیه و تحلیل در تحقیقات و تجزیه و تحلی چند متغیره است که براساس تحلیل مسیر و یا مدل‌یابی مسیری ساختاری می‌باشد که رویکرد آن مبتنی بر واریانس می‌باشد. در پژوهش حاضر متغیرهای عدالت توزیعی و رویه‌ای و زیرساخت‌های روستای خلاق سازه‌های اصلی هستند که ابتدا یک مدل مفهومی با توجه به متغیرهای تحقیق طراحی و سپس تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش

^۱Structural Equation Modeling (SEM)

معادلات ساختاری بروی آن انجام گردید. در این مدل، دو معیار روایی همگرا و واگرا که مخصوص مدل‌سازی معادلات ساختاری است، بررسی شد. از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) جهت بررسی روایی همگرا استفاده شد. میانگین واریانس استخراج شده برای همه سازه‌های مورد استفاده شده در پژوهش قابل قبول می‌باشد. یعنی AVE مربوط به سازه‌ها یا متغیرهای مکنون از ۰/۵ بیشتر بوده است (جدول ۸).

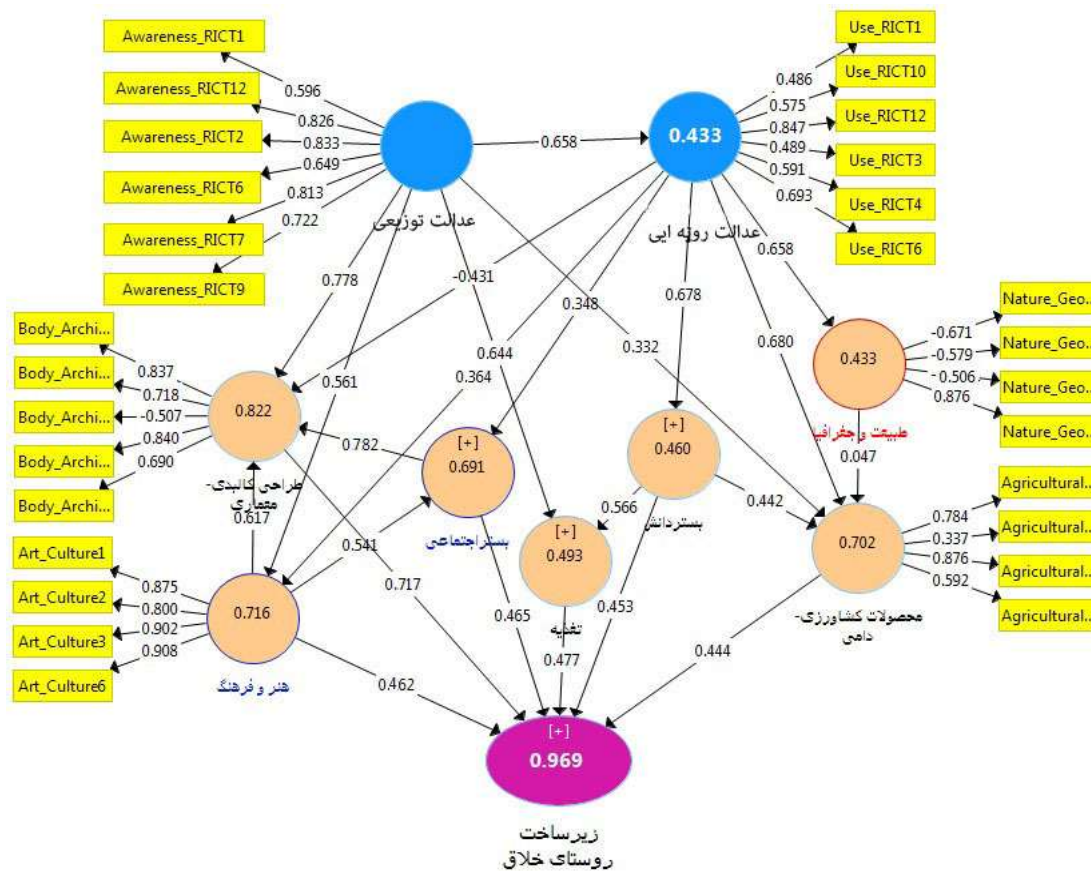
جدول (۸). شاخص‌های ارزیابی اعتبار و پایایی ابزار مفهوم عدالت توزیعی و رویه‌ای و زیرساخت‌های روستای خلاق

مؤلفه	اعتبار همگرا		اعتبار ممیز		پایایی
	AVE	فورنل و لارکر	بارهای عاملی متقاطع	HTMT	
عدالت توزیعی	۰/۵۵۶	تائید	تائید	تائید	۰/۸۸۱
عدالت رویه‌ای	۰/۶۹۲	تائید	تائید	تائید	۰/۷۸۸
طبیعت و جغرافیا	۰/۵۹۹	تائید	تائید	تائید	۰/۷۲۳
محصولات کشاورزی- دامی	۰/۵۶۱	تائید	تائید	تائید	۰/۷۵۶
بسترهای دانش	۰/۵۱۷	تائید	تائید	تائید	۰/۸۶۰
بسترهای اجتماعی	۰/۶۱۷	تائید	تائید	تائید	۰/۸۲۵
هنر و فرهنگ	۰/۷۶۱	تائید	تائید	تائید	۰/۹۲۷
طراحی کالبد و معماری	۰/۵۲۱	تائید	تائید	تائید	۰/۷۳۹
تغذیه	۰/۶۴۱	تائید	تائید	تائید	۰/۷۴۶
زیرساخت‌های روستای خلاق	۰/۶۸۵	تائید	تائید	تائید	۰/۹۵۶

شکل (۲). مدل ساختاری ارتباط عدالت توزیعی و رویه‌ای با زیرساخت‌های روستای خلاق (همراه با ضرایب معناداری Z)

پایایی پرسشنامه بوسیله پایایی ترکیبی^۱ و آلفای کرونباخ^۲ بررسی گردید. مقدار مطلوب برای آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی بالای ۰/۷ است که با توجه به شکل (۲) همه مقادیر قابل قبول و می‌توان پایایی متغیرها را تایید نمود. پس از آزمون مدل بیرونی لازم است تا مدل درونی که نشانگر ارتباط بین متغیرهای مکنون پژوهش است، ارائه شود. جهت بررسی تأثیر عدالت توزیعی و رویه‌ای بر تغییرات، متغیرهای هر یک از طرفین مورد پژوهش در قالب تحلیل عامل مرتبه اول وارد معادله گردیدند. در شکل ۳، اعداد روی فلش، مقادیر T مربوط به آزمون حداکثر درستی هستند و مانند آزمون T تفسیر می‌شوند؛ یعنی مقادیر T بالای ۱/۹۶، در سطح ۰/۰۵ و مقادیر بیش از ۲/۵۸، در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند (عناستانی و جوانشیری، ۱۴۰۰). همان‌گونه که در شکل شماره ۳ مشخص است، ضرایب T بین متغیر مستقل یعنی عدالت توزیعی و رویه‌ای و متغیر وابسته یعنی زیرساخت‌های روستای خلاق، بالای ۲/۵۸ می‌باشد، یعنی ارتباط بین متغیرها در جامعه نمونه با اطمینان ۹۹ درصد مورد تأیید است (شکل ۳)

شکل (۳). ارزیابی مدل ساختاری تأثیر عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق

اعداد نوشته شده بر روی فلش‌ها در واقع ضرایب بتا حاصل از معادله رگرسیونی متغیرها است که همان ضرایب تحلیل مسیر است. اعداد داخل هر دایره مقدار R² می‌باشد که در واقع مدلی است که متغیرهای پیش‌بینی از طریق فلش به آن دایره وارد شده‌اند. اعداد روی خطوط مربوط به گویه‌ها، بارهای عاملی شاخص‌ها است. میزان شدت رابطه میان یک متغیر پنهان و متغیر آشکار مربوطه توسط بارعاملی مشخص می‌گردد. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۳ باشد

^۱ Composite Reliability

^۲ Cronbachs Alpha

رابطه ضعیف در نظر گرفته و اگر بارعاملی بین ۰/۳ تا ۰/۷ قابل قبول است و اگر بزرگتر از ۰/۷ باشد خیلی مطلوب است که در تمام شاخص‌های پژوهش حاضر همبستگی قابل قبولی بین شاخص‌ها وجود دارد.

نکته قابل ذکر این است که شاخص طبیعت و جغرافیا به عنوان یکی از زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق در محدوده مورد مطالعه کمتر مورد توجه قرار گرفته است و حتی در مواردی از جمله «توجه به رویکرد بازیافت یا احیای محیط و طبیعت»، «احیا و بازآفرینی و ترمیم محیط‌های آسیب دیده (از جمله روستایی)، اکوسیستم‌های صدمه خورده یا حتی آلوده به روش‌های هنری و زیباشناختی» و «توجه به هنر محیطی و هنر ترمیمی (بهبود و ارتقای رابطه‌ی ما با طبیعت)»، اقدامات انجام شده باعث شده تا در سکونتگاه‌های شهرستان جیرفت این عوامل حتی بارعاملی منفی گرفته و تاثیرگذاری عکس بر روی شکل‌گیری روستای خلاق داشته باشد. همین عامل باعث شده است که مقدار T در شاخص «طبیعت و جغرافیا» بر روی متغیر زیرساخت کمتر از ۱/۹۶ باشد و ضریب تاثیر گذاری مستقیم این شاخص بر بر متغیر وابسته معنادار نشود.

رابطه بین شاخص‌های «بسترهای اجتماعی»، «بسترهای دانش»، «هنر و فرهنگ»، «محصولات کشاورزی - دامی»، «تغذیه» و «طراحی کالبدی - معماری» و متغیر «زیرساخت‌های روستای خلاق» معنادار و مستقیم است؛ که طبق ضرایب استاندارد، ۲۶/۵ درصد از تغییرات در سطح زیرساخت‌های روستای خلاق نمونه به‌طور مستقیم توسط شاخص بسترهای اجتماعی پیش‌بینی می‌شود (شکل ۳). با توجه به نتایج پژوهش می‌توان عنوان کرد که باوجود پایین بودن میانگین شاخص «فرهنگ و هنر» در روستاهای نمونه بر شکل‌گیری روستای خلاق و توسعه روستایی کاملاً مشهود است، این شاخص با ضریب تأثیر ۰/۲۶۲ تأثیر عمده‌ای بر بهبود وضعیت زیرساخت‌های روستای خلاق در سطح روستاهای نمونه داشته است و می‌توان «بسترهای اجتماعی» و «فرهنگ و هنر» را به‌عنوان یکی از زیرساخت‌های اصلی شکل‌گیری روستای خلاق معرفی کرد.

جدول (۹). برآورد اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم مؤلفه‌های تحقیق بر زیرساخت روستای خلاق

متغیر مستقل		متغیر وابسته		ضریب تعیین		اثرات مستقیم		اثرات غیرمستقیم		اثرات کل		
						اثر		اثر		اثر		
						P		p		p		
شاخص‌ها	طبیعت و جغرافیا	زیرساخت روستای خلاق	۰/۸۹۹	-	-	-	۰/۰۰۷	۰/۰۰۰	۰/۰۰۷	۰/۰۰۰	۰/۰۰۷	
	محصولات کشاورزی-دامی			۰/۱۴۴	۰/۰۰۰	-	-	-	۰/۱۴۴	۰/۰۰۰	۰/۱۴۴	۰/۰۰۰
	بستر دانش			۰/۱۵۳	۰/۰۰۰	۰/۱۰۷	۰/۰۰۰	۰/۲۶۰	۰/۰۰۰	۰/۱۵۳	۰/۰۰۰	۰/۲۶۰
	بستر اجتماعی			۰/۲۶۵	۰/۰۰۰	۰/۰۶۱	۰/۰۰۰	۰/۳۲۶	۰/۰۰۰	۰/۲۶۵	۰/۰۰۰	۰/۳۲۶
	هنر و فرهنگ			۰/۲۶۲	۰/۰۰۰	۰/۳۱۱	۰/۰۰۰	۰/۵۷۲	۰/۰۰۰	۰/۲۶۲	۰/۰۰۰	۰/۵۷۲
	طراحی کالبدی-معماری			۰/۲۱۷	۰/۰۰۰	-	-	۰/۲۱۷	۰/۰۰۰	۰/۲۱۷	۰/۰۰۰	۰/۲۱۷
	تغذیه			۰/۰۷۷	۰/۰۰۰	-	-	۰/۰۷۷	۰/۰۰۰	۰/۰۷۷	۰/۰۰۰	۰/۰۷۷
	ابعاد عدالت			عدالت توزیعی	-	-	-	-	۰/۷۵۵	۰/۰۰۰	۰/۷۵۵	۰/۰۰۰
توزیعی و رویه‌ای	عدالت رویه‌ای	-	-	-	-	۰/۵۰۰	۰/۰۰۰	۰/۵۰۰	۰/۰۰۰	۰/۵۰۰		

همان‌طور که عنوان شد متغیر عدالت با میانجیگری شاخص‌های تحقیق به‌صورت غیرمستقیم بر زیرساخت‌های روستای خلاق تأثیرگذار است که به لحاظ آماری معنادار است ($p > ۰/۰۵$). در ادامه برای بررسی میزان تأثیر مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته (زیرساخت‌های روستای خلاق) لازم است اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم برای متغیرهای مدل محاسبه و ارائه نمود. بر اساس جدول ۸، بُعد «عدالت توزیعی» با در نظر گرفتن اثرات مستقیم و غیرمستقیم، با ضریب ۰/۷۵۵، تأثیر بیشتری بر «زیرساخت‌های روستای خلاق» در روستاهای نمونه داشته است. ارتباط بین سازه‌های مکنون پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد نیز معنادار است و مقدار P-Value آن کمتر از ۰/۰۵ است ($p > ۰/۰۵$). همچنین بُعد «عدالت رویه‌ای» نیز با ضریب ۰/۵۰۰ تأثیر عمده‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق در روستاهای نمونه داشته است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که هرچند «عدالت رویه‌ای» به‌صورت مستقیم بر «زیرساخت‌های روستای خلاق» تأثیرگذار نیست اما به‌صورت غیرمستقیم بر متغیر وابسته تأثیر عمده‌ای گذاشته است. بنابراین افزایش «عدالت رویه‌ای» بر شکل‌گیری زیرساخت‌های روستای خلاق در روستاهای نمونه کمک زیادی خواهد نمود.

مطابق با شکل ۴، مقدار R^2 برای متغیر زیرساخت‌های روستای خلاق برابر $0/969$ محاسبه شده است که با توجه به سه مقدار ملاک، تأثیر متغیرهای مستقل بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سطح قوی است؛ بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه، رعایت عدالت توزیعی و رویه‌ای تأثیر زیادی بر زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه داشته است، تأیید می‌شود؛ و متغیر مستقل بر زیرساخت‌های روستای خلاق تأثیر معنادار داشته است و $96/9$ درصد تغییرات زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه به وسیله سطح استفاده از عدالت پیش‌بینی شده است یعنی با افزایش عدالت توزیعی و رویه‌ای در روستاهای نمونه، سطح زیرساخت‌های روستای خلاق نیز افزایش قابل توجهی داشته است. شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری نیز نتایج به دست آمده را تأیید می‌کند. مقدار Q^2 نشان از قدرت پیش‌بینی کنندگی خیلی مناسب مدل در خصوص سازه‌های درون‌زای پژوهش دارد و با توجه به مقدار به دست آمده برای GOF به میزان $0/874$ ، برازش بسیار مناسب مدل کلی تأیید می‌شود و بیانگر این است که برازش داده‌های مدل برقرار است و همه شاخص‌ها دلالت بر مطلوب بودن مدل معادله ساختاری دارند (جدول ۱۰).

اثرگذاری متغیر (وابسته) مدل با ضریب R^2 مشخص می‌شود که مقادیر $0/19$ ، $0/33$ و $0/67$ را در سه سطح ضعیف، متوسط و خوب اتخاذ می‌کند. بر اساس شکل ۴، مقدار ضریب R^2 برای متغیر زیرساخت‌های روستای خلاق برابر $0/969$ محاسبه شد که با توجه به سه مقدار مذکور، تأثیر متغیرهای مستقل بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سطح خوب است؛ بنابراین متغیر رعایت عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق تأثیر معنادار داشته است و $96/9$ درصد تغییرات زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه به وسیله سطح عدالت توزیعی و رویه‌ای پیش‌بینی شده است یعنی با افزایش در ابعاد عدالت توزیعی و رویه‌ای در روستاهای نمونه، سطح زیرساخت‌های روستای خلاق نیز افزایش قابل توجهی داشته است. با توجه به جدول مقدار R^2 می‌توان بیان کرد که $96/9$ درصد از زیرساخت‌های روستای خلاق با عوامل موثر تحقیق قابل پیش‌بینی می‌باشد زیرا میزان R^2 برابر با $96/9$ بدست آمده است که با توجه به مقادیر مذکور، دارای قدرت پیش‌بینی قوی است. شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری نیز نتایج به دست آمده را تأیید می‌کند. از سویی معیار GOF بیانگر آنست که مدل نهایی تحقیق دارای اعتبار و کیفیت خوبی است که با توجه به مقادیر $0/874$ برای GOF، کسب نمودن عدد $0/874$ نشان دهنده برازش کلی قوی مدل می‌باشد که حاکی از قوی بودن آن است.

جدول (۱۰). شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری

شاخص	$Q^2 (=1-SSE/SSO)^1$	SRMR ²	NFI ³	Communality	R^2	GOF ⁴
مقدار	$0/541$	$0/084$	$0/903$	$0/771$	$0/899$	$0/874$

بحث و نتیجه‌گیری

مادامی که روستا از سرزندگی برخوردار نباشد، طرح‌های ساماندهی محکوم به شکست خواهند بود. در این بین، برخی از محققان نظریه خلاق را به مناطق روستایی اعمال کردند. در این نظریه اعتقاد بر این است که مناطق روستایی می‌توانند با جذب افراد در حرفه‌های خلاق رشد اقتصادی را به ارمغان آورند. طبقه خلاق روستایی قادر است بخش‌های جدیدی را به ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی روستا بیفزاید و فرصت‌های جدیدی را برای پیشرفت روستا در مقیاس ملی و فراملی ایجاد کند. لذا لازم است زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق نیز را در نقاط روستایی مورد بررسی قرارداد. پژوهش حاضر با رویکرد معادلات ساختاری، به تحلیل اثرگذاری عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سکونتگاه‌های روستایی شهرستان جیرفت پرداخته است.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر باید عنوان کرد از نظر روستاییان میزان عدالت توزیعی در کل با میانگین $3/55$ بالاتر از میانه نظری تحقیق (یعنی ۳) بوده است؛ ولی میزان عدالت رویه‌ای $2/76$ کمتر از میانه نظری است. همچنین بر پایه نتایج تحقیق، از نظر روستاییان، زیرساخت‌های روستای خلاق در سکونتگاه‌های شهرستان جیرفت برابر با میانگین $3/14$ و نشان دهنده سطح نسبتاً بالای زیرساخت‌های روستای خلاق در روستاهای مورد مطالعه است. نتایج آزمون T تک نمونه‌ای نیز مشخص کرد که شاخص «بستر دانش» با آماره T برابر $27/99$ بالاترین مقدار را به خود اختصاص داده است و مقدار آماره T برای متغیر

زیرساخت‌های روستای خلاق نیز بالاتر از میانه نظری و معادل ۵/۸۸ است که با تحقیقات برون‌تراپ و مسنر (۲۰۱۷) همسو می‌باشد.

برای آزمون مدل مفهومی پژوهش و بررسی تأثیر عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سکونتگاه‌های شهرستان جیرفت، ضمن تأیید همبستگی مثبت و معنی‌داری این دو متغیر با آزمون همبستگی پیرسون، از فن مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد تکنیک حداکثر درستنمایی (PLS) استفاده گردیده است. نتایج به‌دست‌آمده از نرم‌افزار Smart PLS نیز ضمن تأیید آزمون بیرونی مدل (مقدار روایی واگرا و همگرا، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی) نشان داد که ضرایب T بین دو سازه اصلی پژوهش، بالای ۲/۵۸ بوده و رابطه معنادار و مستقیم بین دو متغیر برقرار است؛ بعد عدالت توزیعی با در نظر گرفتن اثرات مستقیم و غیرمستقیم، با ضریب ۰/۷۵۵، تأثیر بیشتری بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سکونتگاه‌های نمونه داشته است. در بین شاخص‌های پژوهش نیز "هنر و فرهنگ" با ضریب ۰/۵۷۲ و "بستراجتماعی" با ضریب ۰/۳۲۶ بیشترین تأثیرگذاری را در زیرساخت‌های روستای خلاق می‌باشد که تحقیق لی و وول (۲۰۱۲) نیز موید این می‌باشد. در کل با توجه به مقدار ضریب تعیین (R^2) برای متغیر زیرساخت‌های روستای خلاق (۰/۹۶۹) مشخص گردید تأثیرگذاری عدالت رویه‌ای و توزیعی بر زیرساخت‌های روستای خلاق در سطح قوی است؛ بنابراین فرضیه تحقیق مبنی بر اینکه، توسعه عدالت محوری تأثیر زیادی بر زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه داشته است، تأیید می‌شود؛ و ۹۹/۷ درصد تغییرات زیرساخت‌های روستای خلاق در منطقه مورد مطالعه به‌وسیله توسعه عدالت روستایی پیش‌بینی شده است. کسب نمودن عدد ۰/۸۷۴ برای GOF نشان داد که تحقیق دارای اعتبار و کیفیت خوبی است. در انتها ذکر این نکته ضروری است که به دلیل نبود مطالعاتی در رابطه با تأثیر عدالت توزیعی و رویه‌ای بر زیرساخت‌های روستای خلاق، امکان مقایسه نتیجه تحقیق با تحقیقات قبلی وجود نداشته و این مطالعه، یک پژوهش اکتشافی به شمار می‌رود.

در پایان بیان این نکته ضروری می‌باشد که در ارتباط با توسعه عدالت محور و تأثیر آن بر زیرساخت‌های شکل‌گیری روستای خلاق در سکونتگاه‌های روستایی توصیه می‌شود که به پیشنهادهای زیر توجه گردد:

- ایجاد فرصت برابر برای بروز تواناییها و شایستگی‌ها از جمله ارتقا شاخص‌های عدالت توزیعی با رویکرد روستامحور
- یکی از شاخص‌ها در عدالت توزیعی توجه به رفتار در کنار نیات به منظور تشویق و تنبیه است. استفاده مناسب از این رویکرد میتواند در جهت ارتقا شاخص‌های روستای خلاق عمل نماید.
- سوگیری و غرض‌ورزی نسبت به جامعه روستایی از جمله مواردی می‌باشد با رویکردهای خلاق روستایی مغایرت دارد ولی متأسفانه در عمل شاهد بروز آن در متولیان قانوگذارو مدیریت سطح کلان ملی هستیم لذا پیشنهاد می‌شود سازمانهای متولی در سایر فرآیندها و در قبال جامعه روستایی این شاخص را مورد توجه قرار دهند.
- اصلاح روشها همراه با در نظر گرفتن اقتضائات نیز از جمله شاخصهای ارتقا دهنده می‌باشد.

منابع

- استانداری کرمان. ۱۳۹۸. *آخرین تقسیمات کشوری استان کرمان*. دفتر امور سیاسی، انتخابات و تقسیمات کشوری.
- استعلاجی، ع.ر.، و جعفری، م. ۱۳۹۳. نقش عوامل طبیعی در آرایش فضایی سکونتگاه‌های روستایی شهرستان ماهنشان. *جغرافیا و مطالعات محیطی* ۳(۱۰): ۲۹-۴۰.
- افجه، سید علی اکبر، نقی پور فر، ولی اله، جعفرپور، محمد. (۱۳۹۳). مطالعه تطبیقی شاخصهای عدالت توزیعی و رویه‌ای در سازمان از دیدگاه مدیریت اسلامی و مدیریت غربی. فصلنامه مدیریت اسلامی، ۲۲(۱): ۷۵-۱۰۶.
- بدری، س.ع.، و موسوی، ع. ۱۳۸۸. *مدیریت نوین روستایی*. تهران: اشتیاق نور، (چاپ اول).
- باباخانی محمد، قاسمی سید رامین، رفیعی حسن، راغفر حسین، بیگلریان اکبر. (۱۳۹۱)، رابطه عدالت توزیعی و سلامت در ایران. *رفاه اجتماعی*. ۱۲ (۴۶): ۲۷۸-۲۵۹.
- برقی، ح.، و قنبری، ی. ۱۳۸۹. تحلیلی بر نقش عدالت در توسعه روستایی. *راهبرد یاس*، ۲۴: ۱۴۵-۱۳۵.
- پاپلی یزدی، م.ح.، و ابراهیمی، م.ا. ۱۳۹۲. نظریه‌های توسعه روستایی. (چاپ سوم)، تهران: انتشارات سمت.

- حاجی نژاد، ع.، دادفر، ش.، طولابی نژاد، م. ۱۳۹۹. سنجش سطح توسعه روستاهای ایران با استفاده از شاخص‌های طبیعی کیفیت زندگی (PQLI) فصلنامه جغرافیا، ۶۵(۱۸): ۹۶-۱۱۹.
- راست قلم، م.، صیدایی، س.ا. و نوری، س.ه. ۱۳۹۵. تعیین پیشران‌های کلیدی رهیافت روستای خلاق با استفاده از نرم افزار میک‌مک، پژوهش‌های روستایی، ۷(۲): ۳۱۸-۳۳۲.
- زارعی، ی. و استعلاجی، ع.ر. ۱۳۹۶. سنجش توسعه روستایی با بهره‌گیری از منطق فازی مطالعه مورد: دهستان‌های استان بوشهر. فصلنامه جغرافیا، ۵۴(۱۵): ۴۲-۲۴.
- علی‌اکبریان، حسعلی. (۱۳۹۸). ضابطه‌ی عدالت توزیعی در اقتصاد و سیاست. فصلنامه علمی پژوهشی علوم سیاسی، ۲۲(شماره ۸۷ - پاییز ۹۸)، ۳۳-۵۶.
- عناستانی، ع. و جوانشیری، م. ۱۳۹۷. کاربرد روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره فازی در برنامه‌ریزی منطقه‌ای، شهری و روستایی. تهران: انتشارات انتخاب.
- فتحی، ب. و سعیدی، ع. ۱۳۹۹. اثربخشی کارآفرینی روستایی در گسترش پیوندهای روستایی-شهری مطالعه موردی: روستاهای ناحیه دالاهو (استان کرمانشاه). فصلنامه جغرافیا، ۶۶(۱۸): ۳۴-۱۹.
- فتحی، س. و مطلق، م. ۱۳۸۹. رویکرد نظری بر توسعه پایدار روستایی مبتنی بر فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT). نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۲(۲): ۴۷-۶۶.
- طالبی، معصومه، حسنی، محمد، & کبیری، افشار. (۱۳۹۸). مدل‌سازی روابط علی بین احساس عدالت (توزیعی و رویه‌ای) با اعتماد و احساس تعلق به مدرسه بین دانش‌آموزان دبیرستانی. نشریه جامعه‌شناسی کاربردی، ۳۰(۲): ۱۶۵-۱۷۸.
- کاوسی، ا. محمدی، ج. ۱۳۹۹. تحرک و جابجایی هوشمند شهری و توسعه پایدار شهر شیراز. فصلنامه جغرافیا، ۶۵(۱۸): ۳۰-۱۹.
- کلامی، م. و حسینی، س.ش. ۱۳۹۶. روستای خلاق، رویکردی نو در استفاده از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های موجود روستا جهت احیای آن (نمونه موردی روستای خویین)، اولین همایش اندیشه‌ها و فناوری‌های نوین در علوم جغرافیایی، زنجان، گروه جغرافیای دانشگاه زنجان.
- محمدی، س. و راستگو نژاد، س.ب. ۱۳۹۸. بررسی تغییرات تاب‌آوری معیشتی خانوارهای روستایی در دو دوره سکونت در شهر و مهاجرت به روستاها (مطالعه موردی دهستان دزلی شهرستان سروآباد). مجله جغرافیا، ۵۹(۱۶): ۱۷۷-۱۶۲.
- محمدی، ک. و مجیدفر، م. ۱۳۸۹. یادداشت بر شهر خلاق. ماهنامه شهرداری‌ها، سال یازدهم، شماره ۱۰.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۵). سرشماری عمومی نفوس و مسکن شهرستان کرمان. کرمان: مرکز آمار ایران.
- نیکپور، ع.، ملکشاهی، غ.ر. و رزقی‌رمی، ف. ۱۳۹۴. ارزیابی شاخص‌های توسعه پایدار شهری با تأکید بر عدالت در توزیع خدمات (مورد مطالعه: شهر بابل). فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۶(۲۲): ۱۳۸-۱۲۵.
- Akca, H., Sayili, M., & Esengun, K. (2007). Challenge of rural people to reduce digital divide in the globalized world: Theory and practice. *Government Information Quarterly*, 24(2), 404-413.
- Alexandru, A., Ianculescu, M., Parvan, M., & Jitaru, E. (2007). ICT and its impact upon the globalization and accessibility of the education in the health domain. In *Paper International Conference on Education and Educational Technology* (Vol. 287, p. 291).
- Amaro, S., & Duarte, P. (2016, May). Modelling formative second order constructs in PLS. In *European Conference on Research Methodology for Business and Management Studies* (pp. 19-27). Academic Conferences International Limited.
- Ambrose, M. L. (2002). Contemporary justice research: A new look at familiar questions. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 89, 803-812
- Baeker, G. (2008). Building a creative rural economy. *Municipal World* (2008, September), 9-11.
- Batjargal, B. (2007). "Internet entrepreneurship: social capital, human capital, and performance of internet ventures in China", *Research Policy*, Vol. 36, pp: 605-607.
- Bell, D., & Jayne, M. (2010). The creative countryside: Policy and practice in the UK rural cultural economy. *Journal of rural studies*, 26(3), 209-218.
- Bilton, C. (2006). *Management and creativity: From creative industries to creative management*. Wiley-Blackwell.

- Brüntrup, M. and Messner, D. (2007). Global Trends and the Future of Rural Areas. *Agriculture & Rural Development*, 1, 2007.
- Can, D., & Ngo, V. (2017). Building “Creative Tourism” In Duong Lam Ancient Village. *International Journal of Management and Applied Science*, 3, 79-83.
- Chen, H. (2006). Digital government: technologies and practices. *Decision Support Systems*, 7(34): 224-226.
- Çılan, Ç. A., Bolat, B. A., & Coşkun, E. (2009). Analyzing digital divide within and between member and candidate countries of European Union. *Government Information Quarterly*, 26(1), 98-105.
- Citarella, G., & Maglio, M. (2014). A Systems Approach to Local Territory as a Driver for Creative Tourism Development on the Amalfi Coast. *Almatourism-Journal of Tourism, Culture and Territorial Development*, 5(1), 57-80.
- Dalalah, D., Hayajneh, M., & Batieha, F. (2011). A fuzzy multi-criteria decision-making model for supplier selection. *Expert systems with applications*, 38(7), 8384-8391.
- Dissart, J. C., & Marcouiller, D. W. (2012). Rural tourism production and the experience-scape. *Tourism Analysis*, 17(6), 691-704.
- Doncean, M. (2013). The creative-inventive use of colors in rural tourism marketing strategy. *Journal of Seria Agronomie*, 56 (2), 213-216.
- Dos Santos-Duisenberg, E., & Laurencin, E. (2006). *Capturing the creative economy in developing countries*. UNCTAD, Ginebra (<http://www.oecd.org/dataoecd/53/33/37795228.ppt#257>, 1).
- Einali, J., Mohammadi Yeganeh, B., & Ghasemlou, H. (2019). The Role of Creative Tourism in Sustainable Development of Rural Areas (Case Study: Historic-Cultural Villages in North-West of Iran). *Journal of Research and Rural Planning*, 8(2), 19-39.
- European Union. (2011). The future of rural development policy. Retrieved from http://ec.europa.eu/agriculture/policy-perspectives/policy-briefs/index_en.htm
- Falch, M., & Anyimadu, A. (2003). Tele-centres as a way of achieving universal access—the case of Ghana. *Telecommunications Policy*, 27(1-2), 21-39.
- Flew, T. (2005). Creative economy. In *Creative industries* (pp. 344-360). Blackwell Publishing.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (4th Ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Hartley, J. (2005). *Creative industries*. Blackwell Publishing.
- Hollifield, C. A., & Donnermeyer, J. F. (2008). Creating demand: influencing information technology diffusion in rural communities. *Government Information Quarterly*, 20(2), 135-150.
- Hulland, J. (1999). Use of partial least squares (PLS) in strategic management research: A review of four recent studies. *Strategic Management Journal*, 20(2), 195-204.
- Jarábková, J., & Hamada, M. (2012). Creativity and rural tourism. *Creative and Knowledge Society*, 2(2), 5-15.
- Kamarudin, K. H., Untari, R. and Ngah, I. (2018). Development of Creative Village and Rural Entrepreneurship in Malaysia and Indonesia: An Exploratory Study. Rural Research & Planning Group International Conference 2018, At Denpasar, Bali.
- Khaleefa, O. H., Erdos, G., & Ashria, I. H. (1996). Creativity, culture and education. *High Ability Studies*, 7(2), 157-167.
- Kuhmonen, T., & Kuhmonen, I. (2015). Rural futures in developed economies: The case of Finland. *Technological Forecasting and Social Change*, 101, 366-374.
- Lallement, D. M., Terrado, E. N., & Zhang, Y. (2006). Empowering information and communication technologies in isolated areas: learning from the solar-net villages program in Honduras. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 10(1), 46-53.
- Landry, C., & Bianchini, F. (1995). *The creative city Demos*. Comedia, London.

- Lee, A., & Wall, G. (2012). *Food clusters: Towards a creative rural economy*. Martin Prosperity Institute, Rotman School of Management, University of Toronto.
- Mcgranahan, D. A., Wojan, T.R., (2007). Recasting the Creative Class to Examine Growth Processes in Rural and Urban Counties. *Reg. Stud.* 41 (2):197- 216.
- Mcgranahan, D.A., Wojan, T.R., Lambert, D.M. (2011). the Rural Growth Trifecta: Outdoor Amenities, Creative Class and Entrepreneurial Context. *J. Econ. Geogr.* 1: 529- 557.
- McHenry, J. A. (2011). Rural empowerment through the arts: The role of the arts in civic and social participation in the Mid-West region of Western Australia. *Journal of Rural Studies*, 27(3), 245-253.
- Mitchell, C. J., & De Waal, S. B. (2009). Revisiting the model of creative destruction: St. Jacobs, Ontario, a decade later. *Journal of Rural Studies*, 25(1), 156-167.
- Mitchell, C. J. (2013). Creative destruction or creative enhancement? Understanding the transformation of rural spaces. *Journal of rural studies*, 32, 375-387.
- Nabatchi, T., Bingham, L. B., & Good, D. H. (2007). Organizational justice and workplace mediation: A six-factor model. *International Journal of Conflict Management*, 18 (2), 148-174
- Pamučar, D., & Ćirović, G. (2015). The selection of transport and handling resources in logistics centers using Multi-Attributive Border Approximation Area Comparison (MABAC). *Expert systems with applications*, 42(6), 3016-3028.
- Rao, T. R. (2004). ICT and e-Governance for Rural Development. Center for Electronic Governance, Indian Institute of Management, Ahmedabad, 28, 312-315.
- Robinson, K. (2001). *All our futures: Creativity, culture and education*. Sudbury: DfEE.
- Sasaki, M. (2008). Developing creative cities through networking. *Policy Science*, 15(3), 77-88.
- Shakeel, H. (2000). Barriers to Telecenter Implementations in Sub-Saharan Africa. *Submitted as the term paper to Professor Deborah Hurley, Technology and Policy Program, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts, May.*
- Stolarick, K. M., Denstedt, M., Donald, B., & Spencer, G. M. (2011). Creativity, tourism and economic development in a rural context: The case of Prince Edward County. *Journal of Rural and Community Development*, 5(1), 1-21.
- Suzuki, A., & Chamala, SH. (1998). Role of Telecenters in Rural Development in Australia: Agriaculture Information Technology in Asia and Oceania:, The Asan Federation for Information Technology in Agriculture, Queenslind, Australia, Available online in <http://www.hsai.or.jp/afita/afitaconf/1988/p08.pdf>
- Vinzi, V. E., Trinchera, L., & Amato, S. (2010). PLS path modeling: from foundations to recent developments and open issues for model assessment and improvement. In *Handbook of partial least squares* (pp. 47-82). Springer, Berlin, Heidelberg.